

07 nlep. h

KATEORA[®]

AS E

Na VAŠ delajo

Že na začetku študijskega leta smo na naši šoli osnovali OO ZSMS. V njenem okviru delujejo materialna, študijska, idejno-politična, kulturna in športna komisija. Organizirali smo JAVNO TRIBUNO, na kateri smo razpravljali o sklepih Visokošolske konference o štipendijski politiki in sprejeli nekaj sklepov ter jih predložili VK. Po prvem anketiranju se je malo študentov včlanilo v OO ZSMS. Verjetno nekateri niso prav razumeli ciljev te organizacije, zato smo anketo ponovno izvedli.

RK Slovenije se močno angažira pri ustanavljanju OO RKS povsod po delovnem in teritorialnem principu, zato smo tudi na naši šoli temu posvetili posebno pozornost in osnovali OO RK. Okvirni program naj bi zajemal:

1. zdravstveno-vzgojno dejavnost,
2. socialno-vzgojno dejavnost,
3. vključevanje mladih v akcije RKS,
4. informativno propagandna dejavnost.

Izvolili smo predstavnika za teritorialno področje „Prežihov Voranc“ in delegata v občinski RKS. Že na ustanovnem sestanku smo sklenili, da se bomo množično udeležili krvodajalske akcije, a sklepa nismo v celoti realizirali. Naša udeležba je bila 60 %, ostali študentje, ki se niso udeležili krvodajalske akcije, so imeli predavanja. To je samo informacija, da ne bi izgledalo, da se izognemo predavanju, če se le da, saj je v Katedri pisalo, da nismo imeli predavanj.

Naša šola je na periferiji mesta, v primerjavi z ostalimi šolami je na VAŠ razmeroma malo študentov. Poudarek je na prirodnoslovnih vedah, kjer imamo precej praktičnega dela, zato nismo tako povezani s študenti drugih šol. Malo nas je in med seboj se dobro poznamo, sproti rešujemo probleme in razpravljamo o vseh aktualnih stvareh, zato nimamo veliko sestankov in zapiskov, zato pa morda za druge izzveni naša dejavnost kot neaktivna.

Ceprav uradno še nismo absolventi, smo zaradi predsezonskih ur že imeli absolventske ekskurzije v S. Italijo in J. Francijo. Ogledali smo si endološki muzej Martini and Rossi pri Turinu, zadružno alpsko mlekararno „Laiterie des Alpes“, zadružno klet penečih vin „Cave cooperative d'airette de Die“ in kmetijske objekte „Montfavet“. Obiskali smo tudi institut za kmetijske raziskave INRA pri Avignonu (Institut national de recherche agronomique) in si tudi ogledali njihove poskusne plantaže. Na institutu smo si ogledali postajo za izboljševanje rastlin, patologijo, agronomijo, tehnologijo, bioklimatologijo, v izgradnji pa je postopek za varstvo okolja. V Maonpeliu smo si ogledali institut za vinarstvo, nasade in mehanizacijo na njihovem posestvu „Lavalette“. Ko smo se vračali, smo si še ogledali botanični vrt v Monacu in cvetlične steklenjake. Na zadnjem strokovnem ogledu smo bili v centru za uporabo plastičnih mas v kmetijstvu „Montedison“ pri Mantovi.

KATEDRA

ŠTUDENTSKI LIST, MARIBOR, 28. junija 1975 LETNIK XV št. 12
izdaja visokošolska konferenca zveze socialistične mladine na mariborskih visokošolskih zavodih

ureja uredniški odbor:

v. d. glavni urednik: marjan vešnar
odgovorni urednik: mik rebernik
sekretarka uredništva: marija šuta

študentje in visoko šolstvo:
mario vetrh (urednik), darko koren, igor plohl, taras poljanec
politika in gospodarstvo:
marjan vešnar (urednik), jani siranko, bojan kovačič

kultura:
mitja žitnik (urednik), drago gumzej, lojze klemenčič

likovnost:
ferdo rakuša (urednik), silvije popovič, milan erič

tehnični urednik: marjan hani

lektor: branka vaupotič

Katedro sofinancirajo: Združenje visokošolskih zavodov Maribor, VK ZSM MVZ, Kulturna skupnost Slovenije in SO Maribor. Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročeni slik in rokopisov ne vračamo. Cena izdaja je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tiska CGP Mariborski tisk, Maribor.

V okviru 30-letnice svobode, zmage nad fašizmom, smo se udeležili XII. agronomijade na Tjentištu. Cilj športnega srečanja študentov agronomskih fakultet in višjih šol je bil krepitev bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi. Naše srečanje je bilo na delu teritorija, kjer se je odigrala najbolj dramatična bitka v NOB, ki jo nekateri imenujejo tudi jugoslovanski Stalingrad. V teh krvavih bojih so partizani prikazali nesluteno junaštvo v boju proti sovražniku, zato bo Sutjeska ostala primer nadčloveških naporov, hrabrosti, požrtvovalnosti in preobrat, ki je jugoslovanske narode popeljal neizpodbitno k zmagi, pa čeprav so morali do zadnje zmage prehoditi še dolgo pot.

Skupaj s PA in vojaškim garnizonom iz Slovenske Bistrice smo priredili proslavo pri Treh žeblih na Pohorju.

Sodelujemo pri projektu „Slovenske gorice“ in smo že izvedli ankete v najbolj zaostali krajevni skupnosti.

Sprašujemo se, zakaj nas nekateri smatrajo za neaktivne študente. Sodelujemo tudi na športnem področju, saj smo se udeležili brucovskih in aprilskih študentskih iger. Seznanjeni smo z novim zakonom o varnosti pri delu in novim zakonom o visokem šolstvu. Po vsem tem lahko trdimo, da v naši OO ZSMS delamo. -ar-

Delovanje kluba primorskih študentov Maribor ob 30. letnici osvoboditve

Na naši redni skupščini dne, 19. 12. 1974 smo sprejeli program dela našega kluba za šolsko leto 1974-75. V programu smo si zadali, da bomo proslavili 30. obletnico osvoboditve. V ta namen smo organizirali pohod po Krasu, ki je bil od 29. 4. do 1. 5. 1975. Pohod smo pričeli izpred spomenika padlim v Sežani, kjer smo imeli kratek kulturni program. Nato smo obiskali kasarno 5. bataljona VDV v Sežani, kjer smo imeli športno srečanje z vojaki. Pot smo še isti popoldan nadaljevali po kamnitem kraškem terenu do Dutovelj. S tankajšnjimi mladinci smo odigrali tekmo v malem nogometu, a se nismo najbolje odrezali. Naslednji dan nas je pot vodila do Štanele, kjer smo imeli kosilo in ogled tlepe kraške vasi. Prijetno vzdušje v naših vrstah je spodbujalo zelo lepo vreme, tako da smo kaj kmalu prišli v Komen. Tam smo se malo okrepčali; tankajšnja mladina pa nas je povabila na proslavo s plesom, ki je bila na Trstelju. Tam smo tudi prespali in naslednji dan nadaljevali pot, ki smo jo sklenili v Opatjem selu na tradicionalnem delavskem pikniku.

Pohod so financirali občinska konferenca ZSMS Sežana in osnovna organizacija ZSMS Komen. Ostale stroške smo krili s sredstvi našega kluba.

Dne 10. maja se je pet predstavnikov našega kluba udeležilo 19. pohoda po poteh okupirane Ljubljane. Čeprav so prispeli v Ljubljano že ob drugi uri zjutraj, so naš klub zavestno zastopali. Proslavo ob dnevu mladosti nam je onemogočilo slabo vreme, tako da bo le-ta v nedeljo 1. 6. 1975. Ob tej priložnosti bomo organizirali zabavno športno popoldne za tremi ribniki.

DARKO VOLK

Vzgajanje mladih komunistov

Na VEKŠ poteka v zadnjem času vzgojni in izobraževalni seminar za mlade komuniste. V okviru tega programa je sekretariat zveze komunistov VEKŠ pripravil cikel predavanj in razgovorov z mladimi komunisti in kandidati za sprejem v zvezo komunistov. Predavanja vodijo predavatelji VEKŠ in centra za marksistično vzgojo.

Prvo predavanje je bilo v torek, 6. maja, na temo „vera, klerikalizem in politika cerkve“. Predaval je politolog tov. Lavrič. Temo samo je podal na jasen, zanimiv in pristopen način.

Kaj je sploh vera? To je ideja, predstava, oziroma način brezpogojnega sprejemanja ideje o bogu, brez vsake kritike ali dvoma o nastanku in obstoju te ideje. To je idealističen svetovni nazor, ki je v popolnem nasprotju z materialističnim in dialektičnim pojmovanjem sveta. Poznamo monoteistične, deistične in politeistične vere. Na področju Jugoslavije so prisotne predvsem rimskokatoliška, pravoslavna in muslimanska vera. Te vere zajemajo največji del vernikov v Jugoslaviji. Na področju Slovenije je že po tradiciji in vseh zgodovinskih obeležjih najbolj prisotna rimskokatoliška vera, in to predvsem med kmečkim prebivalstvom.

In kaj je cerkev? Cerkev je organizacija s točno izdelano hierarhijo in notranjo organizacijo dela in pristojnosti. To je

Poletju v pozdrav

Kakor vsako leto, je tudi letos prišlo poletje in z njim počitnice. Zaprla so se šolska vrata in... se še spominjate? Tako nekako smo v osnovni šoli, pa tudi kasneje, začeli "spisovati" svoje umotvore. Toda osnovno šolo smo prerasli in pred nas so se postavile zahtevnejše naloge. Treba se je prebiti čez goro izpitov, seminarov, nalog, uloviti poslednje frekvence, šele potem bomo lahko svobodneje zadihali. Vendar se zdi kot da poletje, ki prihaja, ne bo tako počitniško, da bo manj vroče in voda ne dovolj osvežujoča.

Sprejeli smo zakon o visokem šolstvu, pri katerem smo, resnici na ljubo, povedano, študentje bore malo sodelovali. Nekaj zaradi nam tako značilne lagodnosti, nekaj pa tudi zato, ker se tistim z višjih ravni ni zdelo umestno burkati študentskih duhov z diskusijami.

Na zborih študentov po visokošolskih zavodih smo o zakonu razpravljali, kot smo razpravljali tudi o samoupravnem sporazumu o združitvi v univerzo Maribor, le da je bilo to naše razpravljanje dokaj kilavo in nevredno študentov, od katerih se pričakuje, da "znajo misliti s svojo glavo" kot se temu reče.

Zbori, razen zahteve po študentskem prorektorju, niso povedali nič bistvenega. Ničesar na kar bi se lahko oprijeli, ko bomo v jeseni pisali, obravnavali in sprejemali statute visokošolskih zavodov.

In zaradi statuta naše tradicionalno počitniško mrtvilo ne bo smelo vzbrsteti. Postalo je že kar pravilo, da se vsi važnejši dokumenti in akti, ki se neposredno dotikajo študentov in našega visokošolskega statusa, sprejemajo tedaj, ko smo študentje najmanj pripravljeni za pogovor. Bodisi da je to na poletje, ko smo zakopani v izpitih, bodisi takoj v jeseni, ko naše delo še ne zaživi. Od nas je odvisno, da bomo letos to nenapisano pravilo ovrgli, kajti statute visokošolskih zavodov bodo konkretizirali zakonska določila, in če bomo pri statutih študentje padli v vodo, bomo najverjetneje spet za nekaj let potonili in le tu in tam bo droben mehurček nakazal našo prisotnost v visokošolskem sistemu.

Ko smo lansko jesen ustanovili enotno organizacijo mladih, smo z veliko mero optimizma pričeli reorganizirati tudi študentsko organizacijo. No, optimizma nismo izgubili

in prepričan sem, da ga tudi ne bomo. Toda za dragoceno izkušnjo smo bogatejši. Ne pomaga še takšno in tolikšno reorganiziranje in spreminjanje formalnih oblik, če ne semenimo tudi vsebine dela, se ne začnemo ukvarjati s stvarnimi problemi in jih razrešujemo tam, kjer nastajajo, ne pa na neklih imaginarnih ravneh in forumih. Žal pa se naše organizacije še vedno drže stare pritlikave formalizma in forumstva, kongresnim sklepom in resolucijam, navkljub. Če se kritično ozremo na preteklo leto in pogledamo, ne kaj smo delali, pač pa, kaj smo naredili, vidimo, da je tega v bistvu zelo malo. Postavili smo formalno organizacijo, ki še vedno ni zaživila, se malo razjezili nad štipendijsko politiko, to pa je bilo tudi vse.

O reformi visokega šolstva ni da bi govorili, saj izgleda, da je to fenomen, ki ga že leta in leta žvečimo, ne da bi se v praksi sploh kaj spremenilo. Vse ostaja enako, zakopano v preživelih in konservativni akademizem in vzvišenost, neživljenjsko odmaknjenost od stvarnih problemov in zdi se, kot da se je tudi visokošolska organizacija navzela te formalitete in birokratične nesposobnosti.

Mladinski tisk živetari. Poleg materialne in finančne situacije, ki ogroža njegov obstoj, se ga loteva tudi vsebinska kriza. Tisk, ki že nekaj časa komca na mestu in ne najde izhoda iz te mlake pasivnosti je nesposoben, da bi s pomočjo marksistične kritike začel razreševati naspotja v sistemu vzgoje in izobraževanja ter odkrivati probleme v širši družbi. Tudi Katedra ni izjema. Uredništvo se srečuje s kopico problemov, katerih najbolj žgoč je brzkone pomanjkanje sodelavcev. Tako da se nam včasih zazdi, kot da med tritisočpetsto študenti v Mariboru ni več razmišljujočih in pišočih ljudi.

Toda ni samo študentski tisk problematičen. Zaskrbljujoče je tudi stanje celotnega komunikacijskega sistema v visokem šolstvu, pričenši s komuniciranjem v vzgojno-izobraževalnem procesu, pa vse do delegatskega komuniciranja v visokošolski organizaciji.

Kot vidimo, je problemov kar precej in nekatere med njimi bomo morali začeti razreševati že sedaj, da se v jeseni ne bomo preveč spotikali obnje, pa bo tako naše "dolgo, vroče poletje" bolj hladnega tipa. Sicer pa — s to številko se poslavlja tudi uredniški odbor, za novega je objavljen razpis. Če pa se bodo med počitnicami dogajala kakšna življenjsko pomembna dogajanja, bo izhajala tudi Katedra. Drugače pa — pozdrav poletju in na svidenje v jeseni.

MIK REBERNIK

strogo centralistična organizacija s centrom in upravnim središčem v Vatikanu. Vrhovni poveljnik, in božji namestnik na zemlji, je papež. Svojo organizacijo in močne postojanke ima cerkev razpredene po vsem svetu. V svojem razvoju si je pridobila velik političen vpliv, ker je vedno zastopala interese vladajočega razreda. Postala je uradna cerkev v večini evropskih dežel in iz tega so izhajale tudi vse njene pravice pri odločanju in vodenju državne politike. Te pravice seveda niso bile majhne in iz njih izhajajo tudi ogromno premoženja, ki si ga je nabrala v teku stoletij, in si ga še nabira tudi danes, s pobiranjem tako imenovanega cerkvenega davka od dohodka zaposlenih vernikov. Iz tega seveda izhajajo potem pravice vernikov, če ta davek redno plačujejo.

Jasno je, da cerkev v naši samoupravni socialistični družbi ne more imeti takega mesta in ne more sodelovati v političnem delovanju naše družbe. Cerkvi je določeno mesto v družbi in njeno delovanje predeljeno z ustavo in drugimi formalnopravnimi akti. S tem je cerkev izgubila vodilni in vodstveni položaj in se s tem še danes nikakor ne more sprijazniti.

Kako cerkev pridobiva in navači nove kadre? S šolanjem in vplivanjem na mladino že pred vstopom v osnovno šolo, kasneje pa med šolanjem na srednjih in visokih ter višjih šolah. Organizira tečaje veronauka za predšolsko, osnovnošolsko in študentsko mladino, organizira predavanja in razgovore za študente in odrasle.

Poseben poudarek teh akcij je na pridobivanju somišljenikov ravno med izobraženci in študentsko mladino. Na ta način skuša cerkev prodrati in pridobiti vpliv na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih. Pri organiziranju predavanj in srečanj uporablja vse moderne oblike komuniciranja, jih skuša popestriti z uporabo filmov, diapozitivov in glasbe.

Ker pa priliv kadrov za profesionalne strukture kljub vsemu ni dovolj velik, je cerkev ustanovila laični apostolat. To so ljudje, ki

delujejo, čisto na prostovoljni bazi in predvsem iz prepričanja. Priznati moramo, da je na tem področju dosegla cerkev znatne uspehe in to ne sme iti kar tako mimo nas. Na ta način je dobila dokaj velik vpliv v zdravstvu in tudi drugod.

Posebno pozornost zasluži cerkveni tisk. Pri nas izhajajo nekaj cerkvenih publikacij kot: Družina, Ognjišče, Dom in svet in še nekatere druge. Dejstvo je, da te publikacije bere velika večina kmečkega prebivalstva in da jim je to skoraj edina literatura. Vemo tudi, da te publikacije služijo nekaterim elementom za izživljanje, ker v drugih resnih publikacijah ne najdejo oziroma jim ni dana ta možnost. Pa ta pritisk ni vedno očiten, ampak je lepo skrit med vrsticami. Lahko nam je jasno, da takšen permanenten vpliv časoma mora roditi sadove. Z vsem tem se cerkveni tisk oddaljuje od osnovne funkcije informiranja in je v bistvu medij širjenja cerkvene politike. To pa nikakor ne sme biti.

Polno zasedena predavalnica in velik interes vseh navzočih sta pokazala, kako nujna so takšna predavanja in stalna budnost vseh naprednih sil v naši družbi. Po uvodni razlagi se je razvila živahna razprava, v kateri so se izkristalizirala mnenja in stališča vseh navzočih. Delo cerkve je skrb za vernike ne pa politika. Z vmešavanjem v politično razpoloženje in situacijo, cerkev sama sebi izvaja podkopava, mesto, ki ji je določeno v družbi. Po drugi strani pa moramo priznati, da se tudi v cerkvenih krogih napredno misleči in ne politikantsko usmerjeni ljudje, ki so po svojih možnostih pripravljeni dati svoj prispevek k razvoju in napredku.

To vsekakor zanimivo in kvalitetno predavanje je bila prava osvežitev in vzpodbuda za nas vse. V tem izobraževalnem in vzgojnem ciklusu si bodo sledila podobna predavanja s prav tako zanimivimi temami. Dejstvo je, da moramo biti vsak trenutek na tekočem z aktualnimi dogajanjem in vprašanji našega časa in družbe. Takšnih in podobnih predavanj si v bodoče želimo še več.

taras poljanec

AVSTRIJA, KOROŠKA, „SENZACIJE“

Letos praznuje naša država 30. obletnico zmage nad fašizmom. Trideset let je minilo od dogodkov, ki so s krvavimi, hkrati pa z zlatimi črkami zapisani v zgodovini naših narodov. Svečanosti, ki jih je doslej bilo ničkoliko, so potekale v vzdušju prepletenim z mislimi o mračnih dogodkih pred tridesetimi leti. Pri osvobajanju avstrijske Koroške, ki je bila prepletena z močnimi fašističnimi mrežami, kot malokatero področje takrat v drugi svetovni vojni, moramo posebej poudariti pomembni delež, ki ga je pri tem imela naša vojska. To omenjamo zaradi tega, ker v današnjem času poskuša marsikateri „zavedni“ Avstrijec ta še tako pomembna dejstva negirati. Jasno je, da so k osvoboditvi Koroške pripomogli tudi (poleg zaveznikiških sil), sicer redki, zavedni Avstrijci. O dejstvih, ki so znana in neizpodbitna, se sicer ne plača razpravljati, vendar je kljub temu še vedno potrebno o teh stvareh povedati nekaj misli, posebej še, kadar govorimo o položaju slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem. To vprašanje je kar naprej aktualno in našim rojakom bi storili veliko krivico, če bi to občutljivo področje zapostavljali.

Kadar govorimo o položaju naše manjšine v sosednji Avstriji, najpogosteje pomislimo na 7. člen avstrijsko-jugoslovanske državne pogodbe iz leta 1953. Res je, da naj bi prej omenjeni člen in sama pogodba zagotavljali temeljne pravice našim rojakom v Avstriji. Potrebno pa je omeniti tudi nekatere druge stvari, na katere naša soseda ni preveč občutljiva, pravzaprav ji ta dejstva in dogodki vlivajo hrabrost pri neizpolnjevanju temeljnih pravic slovenske manjšine v Avstriji.

„Avstrijska vlada že dalj časa predstavlja navzven Avstrijo kot politično nevtralno državo, v kateri vlada resnična demokracija, državo, v kateri ni čutiti nikakršnih trenj.“

Realno gledano skoraj vsako izmed nas lahko ve in čuti, kako in v koliki meri je Avstrija politično nevtralna dežela. Nobena skrivnost ni, da je Avstrija s svojim glavnim mestom eden od glavnih obveščevalnih centrov v zahodni Evropi, kar je povsem normalno z ozirom na ugoden politično-geografski položaj, ki ga v tem delu Evrope zavzema. Politična podpora, ki jo Avstrija uživa s strani zahodnega bloka, je popolnoma jasna in znana. Zato se ni čuditi tako brezbriznemu vedenju političnih struktur Avstrije in njihovem odnosu do vseh diplomatskih korakov in ponujanih rešitev s strani naše države. Jugoslavija je postavila vprašanje položaja naše manjšine na avstrijskem Koroškem tudi pred Organizacijo združenih narodov v New Yorku. Vendar je bil odmev, z izjemo neuvrčenih in nekaterih drugih držav, precej majhen. Generalni sekretar te nadvse pomembne (v zadnjem obdobju sicer samo na zunaj tako deluje) organizacije, ni o tem vprašanju izrekel še nikakršnih otipljivih misli, čeprav bi jih po svoji funkciji in poslanstvu moral. Nevljub vsemu, da je čisto slučajno po rodu Avstrijec.

Po drugi svetovni vojni je uradna avstrijska politika vselej precej slepo in neprepričljivo reagirala na opozorila o ostankih in razraščanju idejnega pliva fašističnih elementov v Avstriji. Vsem je znano, da so ti klavni ostanki mračne preteklosti precej prisotni v javnem, kulturnem in političnem življenju Avstrije. Javno se povzdigujejo njihove „zasluge“ pri osvoboditvi dežele izpod fašističnega škornja. Le-ti prirejajo javna zborovanja, ki navsezadnje izgledajo kakor tista malo bolj severno pred letom 1939. Njihove profašistične organizacije z vso pravico in svobodo delujejo pod geslom, da so pravzaprav „domovini zvesti“. Na spominskih zborovanjih častijo tiste gnile strukture (esesovce), ki so padli pod kroglami naših in avstrijskih partizanov, ko so le-ti prelivajoč kri osvobajali njihove kraje, vasi in mesta. Po drugi strani pa rušijo spominska obeležja, ki so simbol svobode in viteštva demokratičnih sil v svetu. Morda je tisti poslanec v avstrijskem parlamentu, ki je predlagal, ko so razpravljali o jugoslovanski noti avstrijski vladi o položaju naše manjšine v Avstriji, z dne 13. maja 1975, „da naj Avstrija prekine vsakršno sodelovanje z Jugoslavijo“,

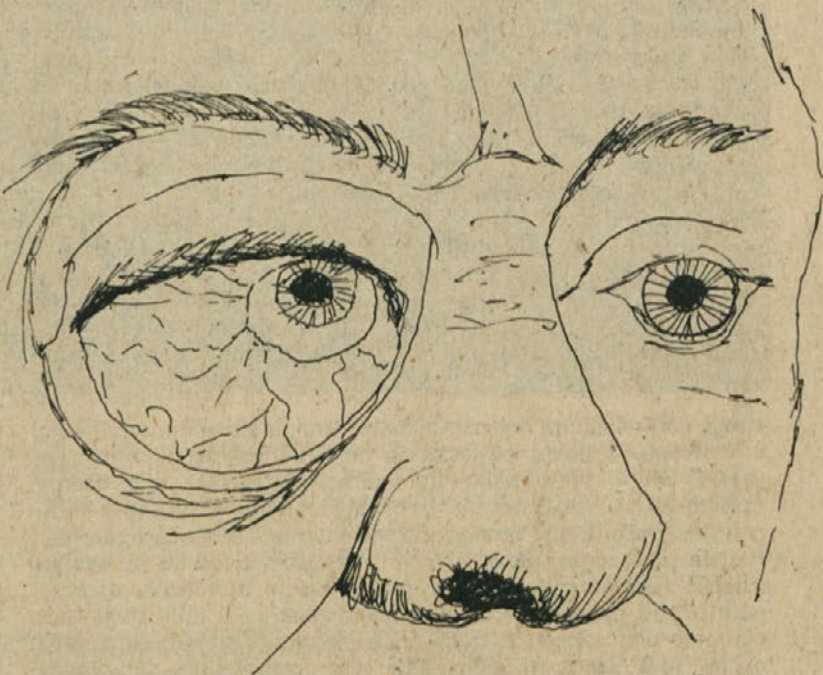
eden od tistih, ki so vselej prisotni na takšnih ali drugačnih spominskih zborovanjih Heimatdiensta in drugih profašističnih organizacij.

Avstrijski zvezni kancler je pred kratkim zelo nepremišljeno in neprevidno okarakteriziral naš tisk in druga sredstva javnega obveščanja, „da ti pospešujejo gonjo in politični pritisk proti Avstriji, kar je bilo specifično prisotno v času fašizma.“ Ni kaj reči, zelo odkrita in trezna izjava, toda ali se gospod kancler pri tem ne zaveda, da naša sredstva javnega obveščanja vselej potencirajo uradno mnenje naše države do teh problemov, da se vse dosedanje diplomatske note naše države, ki jih je sporočila Avstriji, vsebinsko popolnoma ujemajo s poročanjem naših medijev obveščanja.

Človek lahko dobi povsem normalen in za naše pojme popolnoma nenormalen občutek, da po posrednem mnenju avstrijskega kanclerja naša država vodi fašistično politiko. Verjetno bo in tudi mora naša vlada na to izjavo uradno reagirati. Nobena socialistična stranka v svetu in tudi avstrijska ne, če to sploh je, si takšnih lažnivih govoričenj ne more dovoliti. Komu gredo torej navedene besede v prid? Jasno, predvsem krogom, ki strogo zagovarjajo dosedanje politiko uradne Avstrije do naše manjšine na avstrijskem Koroškem, ki je nedvomno tudi posledica prej navedenih dejstev.

Vsem „demokracičnim silam“ onkraj meje mora biti jasno, da dokler Avstrija ne bo izpolnila legitimnih pravic slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji (predvsem 7. člen), dokler bo še naprej zadrževala v drugi svetovni vojni ukradene kulturne dobrine (arhivi, ipd.), dokler se bo do naše države in našega naprednega samoupravnega socialističnega sistema obnašala tako ironično, vse dotlej, dokler bodo po lepi plavi Donavi pluli zahodno in sivo-rjavo obarvani čolni, se Avstrija v svetu ne more predstavljati kot svobodna, napredna in nevtralna demokratična država.

Bojan Kovačič

Nastop mariborskih gimnazijcev pri koroških Slovencih

Dijaki obeh gimnazij so bili gostje slovenskih dijakov v Celovcu. Nastop je bil v enem izmed treh mladinskih domov (v novo zgrajeni šoli deželna vlada namreč ni dovolila nastopa – uradna obrazložitev). Recital je bil sestavljen iz Kajuhove ljubzenske lirike dopolnjene s slovenskimi narodnimi pesmimi, ki jih je pel oktet gimnazije Miloša Zidanška. Recital Kajuhove lirike so izvajali dijaki prve gimnazije.

Že sam prihod pred lepo novo gimnazijo v Celovcu nas je presenetil. Velika stavba je že nosila črn pečat. Nekdo je namreč na tabli graditelja, kjer piše kdo je investitor, kdo graditelj prečrtal napis gimnazija za Slovence. Prečrtal je samo Slovence.

Poudariti moram predvsem pristrčen odnos med gostitelji in gosti. Darila, ki so jih dijaki iz Maribora prinesli, so dijaki iz Celovca z veseljem sprejeli. Še bolj pa so sprejeli slovensko pesem in na koncu zapeli skupaj z nastopajočimi, kar se je nadaljevalo pozno v noč in se končalo z obljubo, da se bodo še srečali. Nastop v Celovcu se je odvijal v okviru proslav obletnice prve gimnazije.

Janko Kos

ZA ODPRAVO VISOKOŠOLSKIH IZPITOV

(nadaljevanje iz prejšnje številke.)

Priznati je seveda treba, da je bilo mnogo lažje zbrati ugovore proti izpitu kot pa sumirati predloge za njegovo nadomestitev. Kazlog, da so predstave o visokem šolstvu brez inkriminiranega izpita tako redke (ne le pri nas, ampak v svetu sploh) je v tem, da tudi tisti, ki so sicer najbolj jeznoriti, odnehajo, ko bi morali bistveno poseči v same temelje visokega šolstva. Gre za vprašanje izhodiščne ideje visokošolskega izobraževanja, ki so jo mnogi modroslovci opisali kot težnjo učiteljev in študentov, da v svobodi in medsebojnem sodelovanju raziščejo nerazjasnjena vprašanja lastne biti in svojega prirodnega in družbenega okolja.

Razen v antiki se takšna ideja menda nikoli ni uresničila, čeprav so jo še tako vneto ponavljali in ji zagotavljali svojo privrženost. Avtonomija univerze je od same njene ustanovitve dalje čista iluzija. V resnici je vedno služila smotrom, ki so stali izven nje same in v imenu zadovoljitve teh smotrov se je univerza oprijela izpita, kot svoje temeljne institucije. Univerza sama zase ne potrebuje izpita, potrebuje pa ga kot dokazilo, da je zadovoljila smoter, ki so ji ga zastavile višje strukture. Izpit potemtakem sploh ni spričevalo študenta, ampak spričevalo učitelja. Smešna bi bila ambicija, sedaj vse to preobrniti in se povrniti nazaj k idilični Platonovi Akademiji, kjer se je celoten vzgojno izobraževalni proces odvijal v dialogu med učiteljem in učencem brez kakršnihkoli izpitnih rokov ali diplom. Vprašanje, ki si ga danes velja zastaviti je, ali morda z vso to heteronomijo in pritiski na študentovo svobodno osebnost (ne na možgane, ki bi jim večji napori prav nič ne škodili!) ne pretiravamo celo do te mere, da prihajamo v kolizijo z dejanskimi smotri, ki so postavljeni socialistični samoupravni univerzi in ki dopuščajo izobraževanju neznansko več avtonomije kot katerakoli družba doslej.

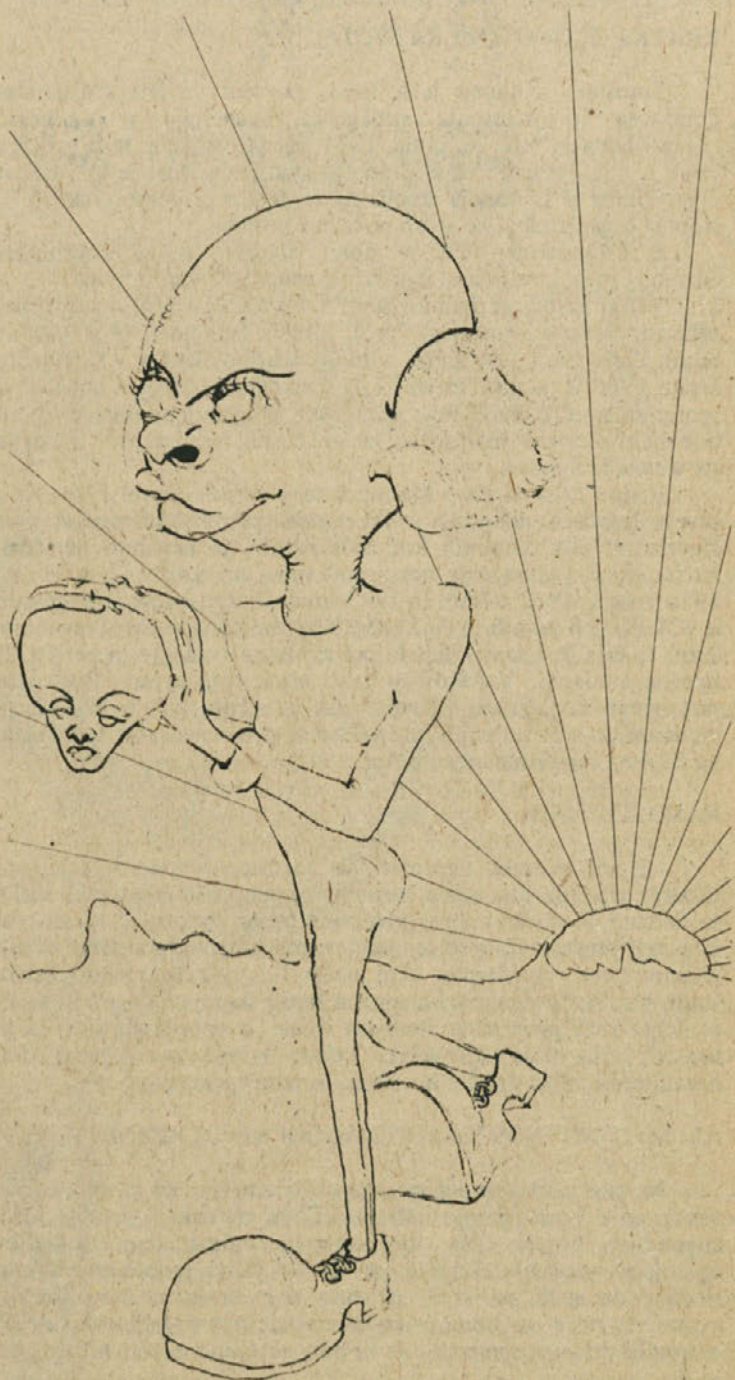
DAMOKLEJEV MEČ UČINKOVITOSTI

Morda pa ni odločilno nerazumevanje socialističnih samoupravnih smotrov, ampak je posredi povsem prozaičen problem, da današnja naša univerza ne zna razrešiti čisto tehničnih vprašanj lastne ekspanzije. Ob ugotovitvi, da se pred univerzitetni prag zgrinjajo vse večje in večje množice študentov, se je univerza oprijela odrešilne ideje masovne oz. serijske proizvodnje. Poenostavljanje in parcializiranje kot metoda serijske proizvodnje je šele pripeljala do absolutne prevlade izpita in predavanja v visokem šolstvu. Napak torej presojaajo tisti, ki trdijo, da je univerza s pretirano povdarjenimi predavanji in izpiti starinska. Na žalost je v tem primeru sodobno slabše od starinskega.

Posledica serijskega študija je izrazita težnja h kvantifikaciji, ki spet po svoje terjaja poenostavitev. In tako je za učitelja obveljal kriterij ur predavanj kot dokazilo njegove prizadevnosti, za študente pa opravljeni izpiti. Manjka le še natančno knjigovodstvo, ki bo družbi od meseca do meseca poročalo o učinku. In družbi, ki hoče imeti učinkovito univerzo je zadovoljeno.

RAZVITE METODE ŠTUDIJSKEGA DELA

Edina rešitev, ki jo vidim v obstoječih razmerah je postopno bogatenje metod študijskega dela. Poleg obstoječih metoda PREDAVANJA (ex cathedra, frontal teaching), vaj (terenskih, laboratorijskih, ekskurzij, počitniške prakse itd.) ter SEMINARJEV je treba bistveno razviti študentovo SAMOSTOJNO DELO, TEAMSKE OBLIKE (v odprti in zaprti skupini), DISKUSIJSKE KROŽKE, KURZE (kratki, longdistance, specialni, retraining, refresher itd...) TUTORSKI SISTEM MODULARNI ŠTUDIJ, PROGRAMIRANI ŠTUDIJ, INTEGRIRANI ŠTUDIJ ITD. ... Morda bo kdaj kasneje prilika, da odpremo v Katedri širšo razpravo o visokošolski didaktiki, sedaj pa smo le našli nekaj študijskih metod, ki bi jih morali uveljaviti v našem visokem šolstvu, da bi se lahko izkopal iz banalnosti in škodljivosti serijskega študija. Le to nas lahko pripelje na pravo pot ustreznega vrednotenja učiteljeve in študentove osebnosti, kar bo brez dvoma stimuliralo intelektualno rast enega in drugega, ki je v sedanjih razmerah močno zavrta.

ZA DELOVNO KONTROLO ŠTUDIJA

Močno artikularne študijske metode same po sebi narekujejo tudi raznolike oblike preverjanja študijskih dosežkov. Poleg IZPITA (ustnega, pismenega, selektivnega, delnega itd...) se uveljavlja KOLOKVIJ, RESPONDER (od najpreprostejših tasterjev do računalnika), TESTIRANJE (s standardiziranimi ali izvirnimi vprašalniki), SISTEM KREDITOV (postopno zbiranje delovnih dokazil), INKOMPLET (sistem sprotnega točkovanja), dosije (ki vsebuje kompleksno oceno) itd. ...

Morda je takšnih oblik še precej več in vsako velja ovrednotiti in jo tudi osvojiti, pod pogojem da zagotavlja celovitejšo DELOVNO KONTROLO ŠTUDIJA. Ta ni potrebna le družbi, potrebna je učitelju, študijskemu kolektivu in predvsem študentu samemu. Vsi ti dejavniki pa so tudi odločilni in odgovorni za to, ali bo tako celovito delovno kontrolo študija sploh mogoče kdaj vzpostaviti.

Jubilejno leto pedagoške akademije

KRATKA ZGODOVINA RAZVOJA

Letošnje, jubilejno leto 1975, pomeni 15 leti družbenega doprinosu in delovanja pedagoške akademije v Mariboru. Ustanovljena je bila 26. junija 1961 kot visoka šola, ki organizira pouk I. in II. stopnje visokošolskega študija. Vendar je bila takrat organizirana le I. stopnja študija na tej šoli, s pripombo, da bo II. stopnja organizirana, ko se bo pokazala potreba.

Z ustanovitvijo PA je dobil Maribor in severovzhodna Slovenija šolo, ki vzgaja in izobražuje osnovnošolske učitelje.

Velko zaslug za ustanovitev PA v Mariboru imajo nedvomno priznani slovenski pedagogi (prof. Henrik Schreiner, prof. Gustav Silihi). Zanimivo je, da segajo zametki mariborske PA v Ljubljano. Jeseni 1960 je namreč začel v Ljubljani delati oddvojen oddelk — center za izredni študij višje pedagoške akademije; namenjen je bil učiteljem osnovne šole, ki so že poučevali, vendar brez ustreznih strokovne izobrazbe.

Redno delo na PA v Mariboru se je pričelo jeseni 1961. Že v prvem desetletju delovanja je PA dosegla pomembne uspehe. Vpis študentov, tako izrednih kot tudi rednih, je nenehno naraščal. Morda samo v ilustracijo nekaj podatkov: na akademijo se je leta 1970 vpisalo 1962 rednih in 2893 izrednih študentov. Diplomiralo je 339 (20 %) rednih in 362 (13 %) izrednih študentov. Povprečna doba študija je bila tri leta in pol za redne študente in pet let za izredne študente. Vzrokov za tako visok osip je več. Prvi je že prenatrpan učni načrt. Glavni vzrok pa izhaja tudi iz tega, da je povpraševanje po učiteljih zelo veliko in so osnovne šole sprejemale na delovna mesta tudi absolvente.

KAKO JE DANES

Najprej je treba ugotoviti, da razmere, v katerih dela PA, nikakor niso rožnate. Staro, dotrajano poslopje in prostorska stiska so faktorji, ki so vedno bolj prisotni in pereči; nemogoč celodnevni razpored predavanj, vaj in seminarjev, pomanjkanje sodobnih učnih pripomočkov, prenatrpan učni načrt itd., vse to močno zavira študij na PA. Seveda je tako sproti študij skoraj nemogoč in s tem se daljša tudi povprečna študijska doba (iz neuradnih virov se je izvedelo, da traja 6,2 leti). Veliko krivde za to nosi tudi nezainteresiranost družbe in vsiljuje se nam vprašanje:

ALI SO OSNOVNOŠOLSKI PEDAGOGI NEPOTREBNI?

Na prvi pogled se zdi vprašanje celo smešno, ko pa neprestano govorimo o pomanjkanju učiteljev. Toda premalo štipendij, nizke štipendije, pogoji dela in podobno opravičujejo zastavitev zgornjega vprašanja. Izgleda pa, da so vsi ti problemi nekomu slednjič le sedli na srce, saj smo si v kratkem času izborili postavitev nove, sodobne pedagoške akademije v Mariboru. Pa tudi o uvedbi druge stopnje študija bi bilo potrebno začeti razmišljati.

ŠTUDENTJE IN PROFESORJI

Študentje PA smo osnovna organizacija ZSMS. Množično smo vključeni v samoupravne organe na šoli. Komisije pri OO ZSMS na šoli bolj ali manj uspešno delajo; izdajamo pa, prvič v zgodovini PA, svoje glasilo Akademček.

Omembe vredni so tudi dobri medsebojni odnosi med profesorji in študenti. Vsi skupaj se uspešno vključujemo v znanstveno—raziskovalno delo.

ŠTUDIJ

Način študija na PA se mi zdi že malo zastarel. Kot sem že omenil, je sproti študij, gledano časovno, dokaj težaven. Tako se nam na koncu šolskega leta nakopiči cel kup izpitov, ki jih je treba opraviti takorekoč v dveh mesecih, junija ali septembra. Morda bi kazalo uvesti mesečne kolokvije, katerih uspešnost bi se vrednotila kot izpit. S tem bi se izognili grmadi gradiva, ki jo je treba naštudirati na koncu leta naenkrat, študij pa bi postal temeljitejši in kvalitetnejši. Odpravili bi pa v prvi vrsti dupliranje izpitov, ki je tako zelo v navadi na mariborski PA. Ob koncu zakorožene predelane snovi bi pisali kolokvije in na koncu leta izračunali

povprečno oceno. Tako bi skrajšali poprečno študijsko dobo na PA in obsežnost izpitov.

Za to pa bi študentje potrebovali več časa za samostojni študij, tudi to je rešljivo. Zmanjšali bi število ur predavanj in postavili v ospredje seminarsko delo, kjer bi pretehtali doumevanje snovi skupaj z učiteljem.

PRAZNOVANJE JUBILEJA

Za praznovanje jubilejnega leta je poseben akcijski odbor pripravil pester program.

Uvod v praznovanje je bila proslava 25. aprila in otvoritev razstave likovnih del študentov, ki je posvečena 30. obletnici osvoboditve Jugoslavije. Odprl jo je mag. Rudi Lešnik.

Proslava je bila v premajhni, nabito polni dvorani na šoli. Vse prisotne je pozdravil mag. Rudi Lešnik namestnik direktorja PA. Po uvodnih besedah je bila podelitev nagrad študentom z najboljšim učnim uspehom. Nagrajeni so bili študentje: Zora Aberšek, Franc Pesar, Franja Lapu, Marija Lešnik, Vesna Lapajne, Majda Hauptman, Alfred Voh, Janja Čerčinivoč, Marjan Putarec, Branko Vaupotič, Jožica Megla, in Marija Žužek.

V proslavo je bil vključen tudi kviz s tematiko Maribor v NOB. V znanju so se pomerili štirje predstavniki katedre za zgodovino in štirje predstavniki mladih komunistov. Študentje katedre za zgodovino so prikazali dobro strokovno podkovanost in lahko opravili s predstavniki mladih komunistov, ki so se morali posloviti od tekmovanja. Zgodovinarji so se potem še pomerili med seboj. Po ogorčeni borbi je zmagal študent katedre za zgodovino Zdravko Savič.

V kulturnem programu, ki se je odvijal tudi med kvizom, medtem ko so tekmovalci lovili sapo, so sedelovali recitatorji, dramske sekcije na PA, pevski zbor, predstavil pa se nam je tudi operni pevec Emil Baronik in pianistka Nevena Hohnec.

V jubilejnem letu se bo zvrstila še vrsta prireditev. Ogledali si bomo lahko razstavi likovnih del študentov in učiteljev na PA ter študentov višje pedagoške šole iz Szombathelyja in študentov iz Trnave. Pripravljena bo razstava publikacij delavcev PA, v programu so literarni večeri in vrsta posvetovanj o oblikovanju

osnovnošolskih učiteljev ter slovensko-slovaški geografski simpozij. Tudi športnih srečanj ne bo manjkalo. Nadalje zajema akcijski program še izdajo zbornika PA in izdajo zbornika Difakta, ki ga bodo pripravili metodiki na PA. Zbornik PA bo posvečen oblikovanju osnovnošolskih učiteljev. V programu zasledimo še položitev temeljnega kamna za novo PA v Mariboru. Praznovanje bo sklenjeno z osrednjo proslavo v mesecu novembru. Na tej proslavi bodo prejeli priznanja in zahvale učitelji — mentorji, ki študentom PA že vrsto let omogočajo hospitacije in nastope.

DRAGO GUMZEJ

Zahteva po konstruktivnem razbijanju učnih programov se je pojavila že pred skoraj 10. leti, a je ostala aktualna tudi za današnje razmere. 1968. leta, v letu študentskega gibanja, študentskih revoltov, v letu prebuditve, so si optimisti predstavljali, da je reformo visokega šolstva možno izvesti v kratkem času (vsaj 3 do 5 let). Pokazalo pa se je, da so pravilne domneve še tako črnih pesimistov. Od takrat je minilo že 7 (sedem) let, pa še vedno lahko ugotovljamo, da je učni proces tog, da je sodelovanje študentov v vzgojnoizobraževalnem procesu na psu, da o samostojnem raziskovalnem delu (v okviru učnega programa) študentov niti ne moremo govoriti, da so učbeniki neprimerni, da ne odgovarjajo izpitni režimi, da ni ... Tukaj ne bi poudarjal samoupravne vloge študenta in njegove odgovornosti za anomalije na tem področju, ampak bi se omejil predvsem na samostojno raziskovalno delo študentov, oz. na nov učni režim, kakršen bi se po zakonu moral uveljaviti že v šolskem letu 1977/78.

BODIMO SAMOKRITIČNI IN OBJEKTIVNI ...

Dandanes so naše ugotovitve lahko precej kritikantske, a vendar ne v negativnem smislu, saj so splošno znane. Zatorej ugotavljamo:

- po svetu obstajajo raziskovalni študentski teami, ki aktivno sodelujejo s posameznimi podjetji in se kot „študentski“ zadovoljivo afirmirajo na raziskovalnem področju. Pri nas pa ugotavljamo neizkoriščenost (lahko trdimo popolno) tega potenciala na tem področju in s tem prevelik razkorak med študijem študentov in znanstvenimi deli;

- šolamo se na osnovi neustreznih in nezadovoljivih učnih programov. Te trditve ne bi posebej razlagal;

Zakaj

samostojno?

- priznavamo, da so še vedno nerazčiščeni interdisciplinarni odnosi posameznikov in kateder in nezadovoljiv prenos povezovanj in komparacije med znanstvenimi vedami in učnimi programi;

- vsa leta nazaj smo le prikrojevali tuje znanstvene teorije (ekonomija) in jih vključevali v prakso, namesto da bi se vsi strokovnjaki — znanstveniki teh ved združili in izgrajevali naš sistem npr. ekonomije, ki bi potem kot enovit koncept bil predpisan v učnih programih in bil študentom na razpolago za kritične pripombe in dograjevanje tega procesa. Enako velja verjetno za ostale družbene vede;

- učni režim se ni mogel realizirati v večji meri tudi zaradi premajhnega števila strokovnega kadra glede na število študentov. Pri tem bo verjetno potrebno raziskati in okarakterizirati sile, ki so zavirale zaposlovanje na tem področju in ki so na ta način krepko pripomogle k napakam v študijskih procesih in stagnaciji uvajanja sodobnih metod v študijske procese.

Zaradi tega je bil študent pri določenih predmetih prepuščen na voljo in nevoljo profesorja — posameznika, ki je imel monopol nad znanjem, ne da bi mogel študent isti predmet poslušati, oz. predelovati pri drugem profesorju. Pri tem ne gre za dupliranje učnih kadrov, ampak za komparacijo med boljšimi in slabšimi in odločitev za boljšega — ustrežnejšega. Na tak način namreč študent ni mogel vplivati na podajanje znanja, razen tega pa je potrebno nastopati bolj odločno v smeri razlaščenja takih obveznosti, ki bi profesorjem kratile potreben čas za izvajanje zadovoljivih oblik predavanj in preverjanj znanja.

Pri tem predvsem mislim na izreden študij, ki zahteva dodatne pedagoške kadre. Zaradi prevelike zasedenosti profesorjev le-ti mnogokrat niso imeli pregleda nad celotno tematiko podajanja znanja na šoli in zaradi tega so se pogosto pri raznih predmetih ponavljali namesto dopolnjevali in dograjevali.

- Negativen odnos profesorjev do študentov se je kazal predvsem pri preverjanju znanja, kjer se ni zahteval samostojen pristop k učni tvarini in sproščanje kreativnosti posameznika, ampak golo memoriranje in recitiranje na izpitu. S tem ne mislim kritizirati sedanjega stanja, ki je takšen postopek dovoljevalo, ampak predvsem poudariti napake, ki se v prihodnje (na osnovi novega zakona) ne smejo ponavljati. Verjetno bo najlažje spremeniti izpitni režim, pa sam učni proces — vendar pa, delovati

moramo v smeri racionalizacije obeh. Sedanje stanje tudi ni omogočalo tesnejše povezave šole z delovnimi kolektivi na področju podajanja znanja in strokovno — samoupravnega razvijanja študenta. Zavedati se moramo, da nov način učenja ne pomeni premlevanja teorije, ampak spoznavanje teorije in prakse, preverjanje teorije v praksi pri racionalizaciji dela, povečanje števila samostojnih raziskav za razna družbena področja dela ...

NEKAJ PODATKOV

Na mariborskih visokošolskih zavodih so v zadnjih letih ugotovili, da imajo letno v povprečju kar 60 % vpisanih izrednih študentov in od teh 70 % iz gospodarstva. To dokazuje potrebo po naših kadrih v gospodarstvu, dokazuje pa tudi trditve o prezasedenosti naših profesorjev, predvsem še, če poudarimo, da ima MVZ kar 33 centrov in sekcij za izredni študij in da imajo pravico preverjanja znanja le profesorji. Prav tako pa imamo tudi nezadovoljivo socialno strukturo študentov, saj je zadnja statistika pokazala, da se šola iz družin delavcev v gospodarstvu 42 % študentov, iz družbenih služb 25 %, kmetov 8 %, obrtnikov 3 % in upokoencev 3 %. Pri tem pa nas številka „delavcev iz gospodarstva“ ne sme zvesti, saj ni razmejitve po izobrazbeni strukturi delavcev.

ŠE NEKAJ UGOTOVITEV

- eksplozija znanosti — število študentov se je v zadnjih letih podneseterilo,
- dober izobraževalni vir je najboljše naravno bogastvo,
- premalo je osebnih in delovnih kontaktov med delavci, študenti in profesorji,
- v Sloveniji še nismo dosegli razmerja 1:1 (profesor: asistent),
- starostna struktura učitejev in asistentov je porazna,
- družbeni standard narekuje število strokovnjakov,
- nekoordinirana akcija pri planiranju kadrov,
- imamo premočne hierarhične odnose (pri napredovanju profesorjev in asistentov),
- idejno formiranje študentov pomeni formiranje bodočega strokovnjaka kot samoupravljalca,
- pri modernizaciji in stabilizaciji gospodarstva smo vedno bolj odvisni od znanja,
- še vedno ne moremo zagotoviti enotne razvojne stopnje vseh regij,
- zaostajamo v številu strokovnih kadrov (za ostalimi državami v Evropi) ...

KAKO PA ZDAJ

Na osnovi ugotovitev iz prejšnjega poglavja verjetno ne bo težko ugotoviti kako ne smemo več delati. Poleg teh preprek, ki nam onemogočajo razvoj naprednejših oblik v študijskih programih nam večje afirmacije do sedaj ni dovoljeval niti zakon. Nov zakon pa je pri tem bolj razširjenega srca. V novem učnem letu, ki traja od 1. septembra do 31. avgusta, se bodo ponavljali cikli predavanj, s tem, da se bodo (po vsej verjetnosti) temeljni predmeti predavali cel semester, ostali po določeno dobo (npr. en mesec) v okviru katere se študentje ne bodo srečali le z obvezno tematiko, ampak jim bo profesor omogočil vpogled tudi v alternativne teorije in pa seveda povezavo s prakso. Študentje bodo tako samostojni izgrajevalci svojega znanja in profesor bo to znanje preverjal sproti. S tem bo občutno pospešen sam učni proces, pa ne le pospešen — študentu bo nudil tudi mnogo več znanja. Predvideva se, da bo delo v 1. letnikih programirano in orientirano na uvajanje v specifične metode in oblike visokošolskega študija, medtem ko se bo v višjih letnikih vedno bolj uveljavljalo individualno in teamsko delo. Profesorjeva naloga bo v mentorstvu in koordinaciji znanja in v uvajanju študenta v raziskovalno delo.

Raziskovalno delo bo zajemalo predvsem:

- fundamentalne, aplikativne in razvojne raziskave, s tem da bo poudarek na aplikativnih raziskavah.

Razvojne in osnovne razikave pa bodo študentje izvajali verjetno samostojno (teamsko, ne v okviru učnega programa) s tem da jim bo zagotovljena povezava z raziskovalno skupnostjo SR Slovenije in TOZD. Naša naloga torej ni samo sodelovati pri izgrajevanju učnih programov, ampak tudi pri razvoju gospodarstva.

Viri: publikacije za projekt univerze v Mariboru.

Marjan Vešnar

Že pri ustanovitvi združenja visokošolskih zavodov Maribor, lahko zasledimo zdravo prvino, na katero so pri ljubljanski univerzi pozabili: povezati se s prakso in jo vključiti v osnovni delovni proces na šolah – v študij. Tako je bilo zapisano takrat in ta zapis je ostal dolgih petnajst let kot fraza, ki vzbuja različne apetite,

Dandanes pa, ko se lahko že glasno hvalimo o novi univerzi v Mariboru, o tripartitnem sodelovanju (oz. samoupravljanju): študent, profesor, uporabnik, ne smemo pozabiti tudi na razbitje starih učnih programov in na uvajanje novih, naprednejših metod. Od teh pa lahko velja le ena: čimbolj racionalno povezati teorijo s

KDO NE RAZUME?

predvsem pa prebuja družbeno kritiko – kajti...! Res je, da je formalizem tega zapisa mnogokrat zagnane študente razočaral, lenim pa dal možnost, da se v svoji lenobi še bolj izpopolnijo. S tem pa je potrebno enkrat tudi prenehati, formalizem spraviti v realne okvire in iz teh okvirov izstopati le v pozitivno stran. Sicer pa, to zahteva tudi nov zakon o visokem šolstvu.

MIHA BUTINA dipl. pravnik, vodja kadrovskega splošnega sektorja TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

Obe univerzi sta potrebni-mislim ljubljansko in mariborsko-saj nam je znano, da ljubljanska univerza vzgaja predvsem teoretike, mariborska pa praktike, ki so po mojem mnenju pomembnejši. Dolgo časa me je motil antagonizem med Ljubljano in Mariborom, sedaj pa smo končno spoznali potrebnost obeh institucij.

Tovarna avtomobilov in motorjev je vsekakor, kot največja OZD v Mariboru, spremljala razvoj višjega in visokega šolstva v Mariboru, ni pa bila ena izmed iniciatorjev pri ustanavljanju univerze. Smatram, da smo stali ob strani; samoupravni organi pa tudi niso dajali ne vem kakšne iniciative.

Imamo dokaj dobre stike z bodočo univerzo, saj veliko število naših delavcev študira v višjih in visokih šolah v Mariboru. Stike navezujemo predvsem z visoko tehnično šolo, visoko ekonomsko komercialno šolo in visoko šolo za organizacijo dela v Kranju. Za kranjsko šolo smo bili sprva mnenja, da deluje preveč na komercialnih načelih, vendar smo mnenje spremenili, ko so doštudirali prvi naši študentje, ki jih odlikuje kvaliteta poznavanju organizacije dela in realiziranje tega v praksi.

Pred nami je v zvezi z univerzo še spekter nalog, ki jih bo potrebno opraviti. Zlasti potrebna bo boljša povezava z VTŠ, VEKŠ in VSOD, saj nam kombinacija prve stopnje VTŠ in druge stopnje VEKŠ zelo odgovarja. Rabimo namreč vse več kadra s takšno izobrazbo.

Sodelovali bomo tudi pri sestavi učnih programov na šolah. Tega, da bi dajali kakšne posebne iniciative pri izdelavi teh programov, do sedaj ni bilo, saj smo napravili samo tisto, kar nam je bilo od posameznih šol nakazano.

Pri samoupravljanju na šolah sodelujejo tudi delegati iz vrst uporabnikov- delovnih organizacij-torej izmed nas. Ne vem točno koliko nas je zastopanih v svetih in drugih samoupravnih organih, vendar zastopani smo.

Nov zakon o visokem šolstvu je prinesel mnogo sprememb tudi v učne programe predvsem v povezavi študija s prakso. Na tem v naši OZD nismo delali, saj imamo že ustaljeno študentsko prakso. V našo delovno organizacijo pride veliko število praktikantov, saj nam vsaka enota da točno število tistih, ki jih potrebuje za opravljanje počitniške prakse. Na praksi se praktikanti seznanijo predvsem z delovnimi navadami, skratka z delom. Organiziramo pa tudi dvodnevne uvajalne seminarje, na katerih se seznanijo z organiziranostjo v OZD in samoupravljanjem. Seveda pa vsakemu praktikantu damo možnost izbire dela. Po opravljeni praksi dobimo tudi pripombe praktikantov. Predvsem jih moti enostransko delo. Prakso bi se vsekakor dalo izboljšati, to pa bi nam uspelo, če bi imeli določeno število mentorjev, ki bi spremljali delo posameznikov. Prizadevanje za to pa je različno v vsakem oddelku in tudi ne zadovoljuje. Praktikanti pravijo celo, da jim je na praksi dolgčas, ker nimajo kaj početi. Pa tudi same šole veliko grešijo. Namreč, nekoga samo poslati na prakso je premalo. OZD bi bilo potrebno povedati, kaj naj vsak praktikant počne, za kakšno delo se ga usposablja itd. Uspeh prakse je danes potemtakem odvisen predvsem od volje praktikantov samih.

prakso, prakso vključiti do take mere v redne študijske programe, da bo nudila študentu čimbolj objektivni vpogled na obstoječe razmere, povzročitelje teh, vzroke...

Dovolili smo si majhno radovednost in povprašali po delovnih organizacijah o univerzi, sedanjemu opravljanju prakse, o predlogih za izboljšanje...

Drugače pa že same kadrovske potrebe gospodarstva narekujejo, da se v Mariboru končno zedinimo in ustanovimo prepotrebno univerzo in tako nadaljujemo z razvojem višjega in visokega šolstva pri nas.

ANDREJ KAJDIŽ – vodja kadrovskega splošnega sektorja – TALIS

Visoko šolstvo se bo sistematično uredilo. Pri tem mislim predvsem na distribucijo sredstev, ki jih porazdeljuje republiška izobraževalna skupnost. Po branžni razdelitvi je naša delovna organizacija posredno sodelovala pri prizadevanjih za ustanovitev mariborske univerze.

Neposredno, kot uporabniki, ne sodelujemo v procesu samoupravljanja na šolah, pač pa le posredno preko delegatov iz živilske stroke.

Naši kadri? Preko agroživilske skupnosti smo zadovoljivo rešili problem profilov visokokvalificirane delovne sile, saj smo do sedaj morali sprejemati v redno delovno razmerje neustrezno izobražene delavce iz strokovnih usmeritev: sodavičar, polnilec, pivovar in izdelovalec alkoholnih pijač. Naše zahteve tako ne izkazujejo velikih potreb do diplomirancih npr.: biotehnične fakultete, saj nam ustreza višješolska izobrazba.

Obvezna praksa? Glavna pomanjkljivost pri opravljanju obvezne šolske prakse je v tem, da ni točno napravljenega programa in da ni mentorjev v delovnih organizacijah. Zaradi pre slabosti izdelanih programov za prakso mentor prakse ne more objektivno oceniti. Prav zaradi tega je za opravljanje prakse potreben dogovor z vsako šolo posebej. Slaba pa je tudi povezava prakse z učnimi programi, saj pri le-teh ne sodelujemo (pri oblikovanju teh programov npr.). In študentski projekti? Pri analizi tržišča smo poleg naše strokovne službe vključili tudi študente in institut za marketing. Izvajanje analize tržišča je delo študentov, interpretacija pa je skupna (z institutom za marketing).

Stanko Tadina, dipl. pravnik „Birostroj“

Naša organizacija do nedavnega ni posvečala večje pozornosti razvoju visokega šolstva v Mariboru. Delni vzrok za to je nizka izobrazba kadrov. Šele v zadnjem času prihajajo strokovnjaki in tako upamo, da bomo pokazali večji interes.

To, da dobiva Maribor univerzo, je sicer po nekaterih kriterijih dobro. Pri tem mislim na naše razmere v visokem šolstvu. Poznamo namreč mnogo manjših krajev, ki premorejo podobne ustanove kot Maribor in zato je prav, da je Maribor s svojo univerzo med njimi. Toda Slovenija je majhna in v takem prostoru imeti štiri ali pet visokošolskih centrov, pomeni drobitev študijskega sistema, posebej še, če pri tem pomislimo na stroške, ki jih zahteva visokošolski študij. Z ozirom na našo študijsko prakso pa novo univerzo v Mariboru vsekakor podpiram.

Šele v zadnjem času smo pričeli iskati stike med šolami. Sodelujemo z VEKŠ, ki nam občasno pošilja strokovnjake, mi pa pri njih razstavljamo računalnike in prirejamo podobne

demonstracije. Želimo si, da bi sodelovanje ostalo vsaj na dosedanjem nivoju.

Priznati moram, da smo dokaj pasivno, če sploh smo, spremljali razvoj visokega šolstva, da nismo sodelovali pri ustanavljanju univerze, to pa predvsem zaradi tega, ker se ubadamo z notranjo organiziranostjo in pravzaprav še vedno preraščamo obrtniške okvire.

Omenim naj še, da sam nisem tako pasiven, saj sem se precej udeleževal kot član sveta Združenja MVZ in se s takimi odnosi v naši delovni organizaciji ne strinjam.

Kompleksno gledano prinaša tripartitni sistem kvalitativno novost, toda samo, če ne bo ostal le na papirju, kot toliko sklepov po vojni. Tako recimo študentje na fakulteti za strojništvo v Ljubljani še vedno „gulijo“ parne stroje, čeprav je to že zgodovina.

Naša organizacija nima svojega predstavnika v tem sistemu. Verjetno bi se odzvali, če bi nas povabili. Sicer pa čutimo

Na vzhodu in zahodu poznajo raziskovalne študentske teame, ki sodelujejo v delovnih organizacijah, množično patentirajo svoje izume, ali posamezne izboljšave – skratka, tekoče in sproti preverjajo naučeno teorijo v praksi in kritično pristopajo k sprejemanju le-te, pri nas pa...

Najdalje je na VEKŠ npr. prišel prof. Štefan Kajzer. Ne upošteva sicer praktičnega dela v OZD, ker je to pri predmetu kibarnetika res težavno in ker se praksa ne izvaja zadovoljivo, vendar predpostavlja, da ima vsak študent širok pregled nad družbenopolitičnim dogajanjem. Izpit pri njem poteka nekako takole: imamo dve skupini študentov. Prva so ocenjevalci, ki posedejo s profesorjem za kateder, drugi, izprašanci, pristopijo k opravljanju izpita. Na pričetku izpitne ceremonije se izprašani razdele v teame po 3 do 5 študentov in dobe kompleksno vprašanje. Za čas priprave na odgovor, izpraševalci zapuste dvorano, izprašanim pa je dovoljeno uporabljati vso zahtevano literaturo. Pri podajanju odgovorov celoten team pove najprej svoje mnenje, oz. razgradnjo naloge; posamezniki potem zagovarjajo posamezne točke teamskega odgovora. Izprašujejo profesor in izpitna komisija – študnetje. Po zaključku izpraševanja se izprašani umaknejo iz dvorane in izpitna komisija se pogovori o ocenah (kompleksnih) za teame in pozneje še za posameznike. To je sveža in upam si trditi, tudi najnaprednejša metoda izpraševanja, ki upošteva strah pred javnim nastopom, odpor do pisanja in daje študentu možnost konfrontacije s profesorjem, oz. izpitno komisijo. Seveda s predpostavko, da profesor nima vedno prav! S takšno obliko izpraševanja lahko študent zbere svoj kompleks znanja (pridobljenega pri ostalih predmetih), ki ga prej nikjer ni mogel uporabiti, lahko pa se tudi izprsi s splošnim-političnim znanjem, katerega mu šola ne nudi!

dokajšnjo nezaupljivost. Kot majhna delovna organizacija nimamo veliko možnosti za uveljavitev svojih interesov. Pri programih ne sodelujemo in niti ne nameravamo sodelovati.

Glede odnosa med študenti in profesorji pa tripartitni sistem preprečuje, da bi se tudi v Mariboru pojavile „profesorske veličine“.

Obvezna praksa je odločno prekratka. Naj se študent še tako zanima za dogajanja v OZD, kamor je prišel na prakso, v tako kratkem času brez predhodnje dobre informiranosti s strani profesorja ali OZD same, ne bo s prake ničesar odnesel. Da praksa ne doseže svojega namena, sta kriva predvsem delovna organizacija in študent. Organizacija zato, ker praktikanta ne jemlje resno, pač pa kot „nujno zlo“, študent pa ni predhodno seznanjen in morda niti nima zanimanja, zato je tudi zanj praksa „nujno zlo“.

VALENTIN PAHOR, dipl. oec. – direktor sektorja poslovnih razmerij – MARIBORSKA LIVARNA

Potrebno je, da severozahodna Slovenija dobi univerzo, saj je veliko otrok iz delavskih in kmečkih družin, ki bi jim nadaljnje izobraževanje bilo drugače onemogočeno. Seveda moramo pri tem misliti tudi na ustanovitev drugih visokošolskih organizacij

združenega dela. Po drugi strani pa je ustanovitev univerze pomembna za vse gospodarstvo, saj povsod primanjkuje strokovnih kadrov. Z ustanovitvijo univerze v Mariboru pa bo gospodarstvo in javna uprava dobila možnost načrtovanja kadrov in tako tudi vplivanja na učne programe, ki morajo služiti vsakodnevni praksi.

Naša delovna organizacija ni sodelovala pri ustanavljanju nove univerze v Mariboru, naš delegat pa je sodeloval pri oblikovanju zakona o visokem šolstvu.

V svetu uporabnikov pri šolah nimamo svojega predstavnika, vendar imamo splošno delegacijo, ki deluje v vseh samoupravnih interesnih skupnostih, neposredno pa smo sodelovali pri reformi visokega šolstva – pri pripravljanju učnih programov. Ker pa je sodelovanje nujno potrebno še naprej, pričakujemo, da bodo prišle iniciative zanj tako s strani šol, kakor tudi s strani delovnih organizacij.

Močna vez med šolo in delovno organizacijo so tudi izredni študenti, ki nam posredujejo probleme, zahteve... vse informacije iz šole. Poleg tega pa pričakujemo tudi večjo aktivnost s strani rednih študentov, predvsem štipendistov!

Praksa? Po sedanjih metodi opravljanja obvezne študijske prakse študentov je najbolj izrazit prostorski problem, saj pride ob koncu semestra preveč kandidatov naenkrat. Za nas bi bilo ugodneje, če bi praktikantje prihajali bolj enakomerno, ker bi tako lahko imeli kurzni način predavanja. Tako bi lahko tudi mi zagotovili dovolj mentorjev. Študentom bi bilo potrebno v vseh letnikih dati na razpolago mentorja iz prakse. Tudi profesorji bi naj bolj sodelovali z delovnimi organizacijami, pa bi se oboji nekaj naučili!

Naša delovna organizacija je pri spoznavanju prakse pripravljena nuditi vse, kar je v njeni moči. Tako ima vsak naš štipendist vedno možnost individualnega spoznavanja s prakso, to možnost pa štipendisti vse premalo izkoriščajo.

In raziskovalni projekti? Vsekakor smo pripravljeni nuditi možnosti za izvajanje študijsko raziskovalnih projektov, pri tem pa seveda ne pričakujemo nobene koristi. Koristijo naj študentom – študijskim namenom.

V prihodnje bomo verjetno na šole pošiljali napotke za prakso. Profesor bo študente seznanil s njimi in jim podal tudi okvirno shemo, da bo študent takoj vedel, kako mora delati, da bo čim bolj uspešen. Praksa bi morala biti nujno povezana s seminarsko nalogo. S tem bi preprečili, da bi delovna organizacija dodeljevala študentom neprimerna delovna mesta.

Tak sistem prakse in seminarskih nalog VEKŠ in VPŠ že imata. Posebno dobre rezultate so dosegli študentje VPŠ pod mentorstvom profesorja Vaneka Šiftarja.

Vendar se, kot povsod drugod, srečujemo s problemi, ki nastajajo s prihodom mladege strokovnjaka. Starejši delavci, največkrat brez primerne izobrazbe, so nevoščljivi in celo ljubosumni nanje. Seveda je netolerantnost in neprimeren odnos do študentov-praktikantov še potenciran. To lahko mladega človeka le zagreni.

Zaželeni bi bil tudi pogovor po končani praksi, vendar ne bi smel biti le enostransko zaslivanje. Študentje naj bi predvsem spraševali in si razjasnjevali pojme, ob katere so na praksi zadeli. Ne bi škodovali tudi občasni razgovori študentov z delavci v delovni organizaciji, vendar to ne bi smela biti predavanja. Iz lastnih izkušenj sem spoznal, da pogovori med manjšo skupino, pa tudi s posameznikom, rodijo presenetljivo dobre sadove.

Praksa naj bo obvezna tudi v srednjih šolah, da mladi človek že takrat spozna svoje specifičnosti.

Priznati moramo, da si dobre povezave prakse in študija želimo. Res je, da je mariborski sistem bistveno kvalitetnejši od ljubljanskega, toda še vedno prihaja z visokih šol premalo strokovnjakov in preveč „študijskih moljev“.

S prikazom mnenj posameznih strokovnjakov iz nekaterih mariborskih delovnih organizacij smo verjetno načeli vprašanje, ki ga bo potrebno guliti še dalj časa. Kaj in koliko, kdo in zakaj... nam naj trapi možgane, s čim naj se nam dviguje inteligenčni potencial in na kak način bomo najbolje koristili tistim, ki nam v današnjem času omogočajo študij – to pa je celotni družbi.

darko koren
mojca šuta
boja postružnik in
vem

O počitnicah govorimo večkrat neresno in v neresni družbi največkrat pa prav gotovo šele takrat, ko je za nami že neprijeten izpitni mesec, morda kakšna migrena, živčni zlom in kup prirodopisnih izrazov na račun profesorjev. Pa ni prav tako! Prijetno in pravilno preživete počitnice so prav tako koristne, kot dober spanec, poln krožnik, užitna skripta ali harmonija na seksualnem področju.

O počitnicah pa tokrat naj ne govore strokovnjaki, ampak uporabniki – potrošniki te najlepše gospodarske dejavnosti (ne tudi najlažje!) – študentje.

Na počitnice...

TATJANA PETRIČ, 4. letnik VEKŠ:

„Julija ostanem v Mariboru, ker bom pripravljala diplomsko nalogo. Sem član komisije za sprejem študentov v domove, kjer bomo sproti obravnavali prispelle prošnje. To delo bo končano do 20. julija. Avgust bom preživela na praksi v ZRN, preko mednarodne študentske organizacije AIESEC, v firmi Pforheim, ki obdeluje zlato in drage kamne. Od te prakse pričakujem predvsem dopolnitev v znanju nemščine ter nove izkušnje s področja komercialne.“

Program, ki ga je pripravil AIESEC za študente, ki bodo preživeli del počitnic v ZRN, je pester, saj bomo najprej prepotovali vso Zahodno Nemčijo, obiskali Muenchen, Bodensko jezero, se pomerili na športnem področju, obiskovali gledališča. Posebnost je dvodnevni seminar o politični ureditvi ZRN v Saarbruecknu.

Septembra bom odšla na Dansko, kjer bom do konca oktobra na praksi v koncernu za investicijsko opremo, ki ima poslovne stike tudi z Jugoslavijo.

Denar bom prislužila s prakso, 50 % potnih stroškov pa v dogovoru z ZMŠP (AIESEC IASTE JORMASMIS) krije sklad Borisa Kidriča.

JOŽE BRGLEZ, študent VTŠ:

Počitnice bom preživel večinoma v Mariboru. Zaposlil se bom v Mariboru, ker potrebujem denar. Občasno se bom zatekal k teti, ki mi že leta nadomeštuje starše, in mi nudi to, kar mi le-ti niso mogli. Sem dokaj romantične narave, zato bom precej časa posvetil glasbi in sprehodom po gozdovih, skupaj z dekletom.

MARIJA KRAŠOVEC, 1. letnik VPŠ:

Ostala bom v Mariboru, dokler bodo to zahtevale obveznosti v šoli. Sicer pa bom večino časa preživela doma v Savinjski dolini, pri starših. Veseli me ročno delo in tako bom uresničila vse zamisli, ki so se mi porodile čez leto, ko zanje ni bilo časa.

Verjetno bom preživela nekaj časa tudi ob morju, pa ne samo zaradi plavanja, ampak tudi zaradi sprostitve in nabiranja novih moči za september.

Načrt za moje počitnice je skromen, vseeno pa mislim, da bom z njimi zadovoljna.

JOŽE ZAGOŽEN – ABSOLVENT VEKŠ

Končujem diplomsko delo na II. stopnji VEKŠ in upam, da bo posel sklenjen do kraja junija. Seveda pa ostane odprto vprašanje zagovora, ki bo bržkone šele jeseni in zato ostane tudi tokrat „večna“ skrb med poletnimi dnevi še vnaprej prisotna.

Počitniški čas si bom krajšal z delom na kmetiji: sušil bom seno, kosil s kosilnico, vozil traktor – to čez dan, ob večerih pa bom posedal v hotelu ali po gostilnah. Zagotovo tudi ne bom zgrešil nobene večje veselice v gornjesavinjski dolini; nekaj dni še nameravam preždeti na svežem planinskem zraku in če inflacija ne bo prehuda, se bom podal tudi na morje, da okusim slano vodo.

Skratka, vse v stilu: mens sana in corpore sano.

ALOJZ ZORKO, študent 3. letnika VEKŠ:

Najprej bom mesec dni na praksi, da bom nekaj zaslužil, ker dobivam minimalno štipendijo. Med počitnicami imam tudi obveznosti pri Študentskem servisu – vodil bom dva planinska izleta. Sicer bom večino prostega časa (v glavnem ob sobotah in nedeljah) preživel s planinci v hribih in na planinah. Med počitnicami po navadi ne hodim na morje, ker, kakor ste že lahko ugotovili, raje hodim v hribe. Večino časa pa bom doma pri starših, kjer pričakujejo mojo pomoč pri delu na kmetiji. Na tak način se bom lahko oddolžil staršem za pomoč, ki mi jo dajejo med študijskim letom.

ALEKSANDER SOKOLOVIČ, absolvent II. stopnje strojništva na VTŠ

Med počitnicami želim čas izkoristiti predvsem za opravljanje preostalih izpitov, da bom čimprej diplomiral. Določenega programa za počitnice, oziroma za oddih še nimam. Sigurno je le to, da bom v septembru šel na absolventski izlet. Za ta izlet bom potreboval več denarja, zato ne vem, če bom pred tem lahko obiskal naše morje, kar pa si seveda želim. Ker sem finančno odvisen od štipendije, pa tudi od staršev, še ne vem, če mi bodo omogočili nekajednevni izlet na morje. Če mi opravljanje izpitov ne bo preprečilo krajšega dela preko študentskega servisa, si bom počitnice na morju plačal sam.

BOJAN PRIMOŽIČ – dijak (maturant):

Po maturi se bom odpravil na Čekoslovaško. Nekaj let sem med počitnicami pridno delal, denar nalagal na hranilno knjižico, tako da sem si lani v jeseni lahko kupil močnejše motorno kolo. S tem se bom odpravil na pot. Med potjo se bom ustavljal v znanih krajih Avstrije, predvsem pa si želim ogledati Čekoslovaško. Seboj bom vzel spalno vrečo, spal za kakim grmom, samo upam, da ne bo imel kdo kaj proti, tam kjer bom spal. Hranil se bom z kruhom in mlekom. Ko se bom vrnil iz Čekoslovaške, bom najprej šel v gore, nato pa prav tako z motorjem po obali vse do Boke Kotorske, kjer smo bili na maturantskem izletu. Za počitniške pakete ali aranžmaje vseh vrst, pa nimam prvič niti veselje, še manj pa denarja. Za kake posebne ugodnosti pa tudi ne vem.

MARINA MEDVED – dijakinja (maturantka):

Vsak mi pravi, da so to moje zadnje počitnice, zato jih bom tudi poskušala čimbolje preživeti. Najprej bom šla s prijatelji in prijateljicami na morje. Šli bomo v Poreč v počitniški dom Gradis, enodnevni penzion je 80 dinarjev. To nam je organizirala moja mama. Nato bom šla za nekaj časa v Nemčijo. Rada bi se naučila vsaj nekaj osnov tega jezika. Pa tudi sestrlična živi tam in jo grem obiskat. Kasneje bi pa rada šla z avtostopom po obali, samo da še starša temu nasprotujejo, tako da ne vem kako bo.

Nikoli se nisem zanimala za kake turistične usluge, ker so te vedno predrage, pa še tja, kamor bi rad šel ne moreš priti. Sicer vem, da obstajajo mladinski domovi, vem samo za Bled, tam smo bili v tretjem razredu na izletu, za ostale pa sploh ne vem kje so.

PETRA URŠIČ, študentka 1. letnika VEKŠ:

Za dva, tri mesece nameravam v Savudrijo, kjer imajo starši vikendico. Če bom našla delo, bom delala na obali, drugače pa študirala. Pred tem pa me čaka seveda še obvezna praksa, od katere pa ne pričakujem prevelike materialne koristi. V juliju nameravam še na popotovanje. S prijateljico iz Amerike bova obiskali Dunaj, Benetke, Plitvice, Pulo, ustavile pa se bova v Savudriji. To potovanje mi ne bo zmanjšalo žepnega budžeta, saj bova vsepovsod živele pri sorodnikih. Verjamem, da bo to enkratno doživetje in da bodo to moje najboljše počitnice. Prvič sama...

JOŽE ZORKO, študent 1. letnika VEKŠ:

Počitnice bom pričel z delom preko študentskega servisa. Skromen družinski proračun namreč zahteva samofinanciranje mojega potovanja ob obali. Potepal se bom s prijateljem, ki ima avto, v začetku avgusta. Obiskati nameravamo več plaž in ostalih prijetnih prostorov, ustavila pa se bova tam, kjer bo najlepše. Od tega potovanja pričakujem moralno in fizično osvežitev – za denar pa gojim veliko željo, da bo tudi stari kaj pritaknil. Pa še to: v juliju se bom udeležil vekšove delovne akcije v Slovenskih goricah, to pa zaradi tega, da pobegnem iz mesta in okusim „ugodno“ spanje na seniku. Pa študij? Ne, študiral pa ne bom!

Tudi pri delu v študijskem projektu Slovenske gorice je čutili počitniško vzdušje, pa čeprav počitnic za izvajalce posameznih programov ne bo. Vendar pa je pesimizem pričel nagrizati vse širše kroge sodelavcev, od profesorjev pa vse tja do študentov. UPAMO lahko, da je to le kratkotrajna trauma, ki ne bo (ker ne sme) pustila nikakršnih posledic.

Mislím pa, da se lahko vseeno z nečím pohvalimo. Na veliko znamo teorijo uporabljati v teoriji — kar pomeni, da smo na prakso, oziroma stvarnost, pozabili. To pa je lepo razvidno iz naših programov. Po terminskem planu študijskega projekta Slovenske gorice, bi vsa dela morala biti sedaj že v zaključni fazi, ali pa bi morali biti vsi podatki v obdelavi. Pa ni tako. Cel semester so posamezne šole porabile za pripravljanje programov, za detajliziranje akcij. To je najbolj uspelo višji pravni šoli, delno pa tudi agronomski. Na podlagi njihovih tuhtanj je izšla posebna

Razviti nerazvite - v blato?

publikacija — zbirka nalog, ki pa je le dopolnilo programov v prvem zvezku projekta. Ta zbirka pa dokazuje tudi nedelavnost sekretariata projekta, ki se ni vključil v pravočasno koordinacijo nalog. Tako se posamezne naloge dveh, pa tudi treh programov ponavljajo, zaradi česar se izoblikuje vprašanje — kaj je od koga in kaj naj posamezna šola res doprinese k zaključnemu izoblikovanju projekta.

VEKŠEVCI V AKCIJI

Pred približno tremi meseci se je dokončno izoblikoval program dela VEKŠ programa — infrastruktura in dislocirane enote. Mentorja sta program okvirno predelala in sestavila vprašalnike ter jih dala v razpravo. Študentje na vprašalnike niso imeli pripomb, čeprav bi se dalo marsikaj dopolniti ali celo spremeniti. Zadovoljili so se z izvajalsko vlogo pri projektu. O vzrokih takšnega ravnanja bi bilo možno razpravljati, nedvomno pa so najvažnejši: ozek krog informiranih, pomanjkanje časa zaradi izpitne mrzlice, neresen pristop (ali tudi nepravilen) k zadolžitvam in nekordinirano delo. Kakorkoli že, program je realiziran in prvi rezultati so nam že na razpolago.

Izvajalci programa so se razdelili v tri skupine, ki so v enem dopoldnevu obiskale pet občinskih skupščin in šest krajevnih skupnosti.

KAR ŽE OBSTAJA

Pomembna vprašanja vprašalnika o dislociranih obratih in infrastrukturi so se dotikala socialne in ekonomske problematike, sedanega stanja v tem predelu Slovenskih goric in možnosti za nadaljnji razvoj. Če posplošimo rezultate vprašalnika, lahko ugotovimo za to regijo precej izenačeno problematiko. Delovne sile je povsod dovolj; nekvalificirane in ženske delovne sile, ki do sedaj ni bila zaposlena nikjer. Ženske se ukvarjajo s poljskimi deli in gospodinjstvom, možje pa odhajajo na sezonska dela, preostali čas pa životarijo doma. Mladi odhajajo v mesta in tam tudi ostajajo, velika večina kvalificirane delovne sile pa odide v inozemstvo. Kmetije tako počasi, vendar sigurno, propadajo, uničuje se kvaliteta prsti in izginjajo nekdanje plantaže sadja in lepo urejeni vinogradi. Trdoživo in dolgo borbo za obstoj sredi goric lahko vidimo npr. pri trsničarski zadrugi (skupnosti) v Juršincih.

SKUPINA ODLOČNIH

Graška deželna vlada je 1905. leta ustanovila prvo trsničarsko zadrugo na Štajerskem v Juršincih. Ta zadruga je organizirano

delovala vse do 1960. leta. Od leta 1945 do 1958 je ta skupina ljudi delovala kot odsek Juršinske kmetijske zadruge, po vstopu te zadruge v kombinat Jože Lacko Ptuj, pa je zveza razpadla. Posamezni trsničarji so takrat pričeli sodelovati z Radgono, Kapelo, Ljutomerom, posamezniki pa so stopili v kooperacijo s Ptujem. Nihče pa ni bil zadovoljen, kajti vsak koperant je plačal kolikor je hotel, odkupil trsje, če je hotel ... skrajno negotov položaj za individualnega proizvajalca. Tako so se nezadovoljni trsničarji 1968 zopet združili in ustanovili trsničarski odsek pri Agrokombinatu Jože Lacko Ptuj. Kapaciteta vloženih cepljenk je takrat že prerasla 250.000 letno, l. 1973, po izidu novega zakona o združevanju kmetov, pa so trsničarji ustanovili svojo trsničarsko skupnost, ki šteje danes 33 rednih članov, 4 pripravnike in 11 kandidatov. Kapaciteta vloženih cepljenk je porasla na 1.000.000 komadov letno. S tem se je zagotovila samostojnost delovanja trsničarjev, povečala se je njihova vnema, saj opravljajo vse sami in dvignila se je tudi kvaliteta dela, saj so njihove sadike znane in iskane širom Jugoslavije, po njih pa povprašujejo tudi v inozemstvu. Pa je verjetno kazalo prelepo, kajti oddelek kooperacije pri agrokombinatu J. L. iz Ptuja se ne strinja z njihovo samostojnostjo in si jih hoče zopet podrediti.

Tole trsničarsko skupnost sem prikazal kot primer trdoživega boja za obstanek in razvoj kmetov sredi nerazvitega področja, borbo, v kateri si sam tako dolgo, dokler ne prideš na zeleno vejo. Takrat pa se piskrči, ki jih je treba napolniti okrog in okrog, hitro najdejo.

NEKAJ NOVEGA

Potrebe po ustanavljanju dislociranih obratov na tem področju so velike. Ena največjih je vsekakor odprava socialne diferenciacije med vasio in mestom, oz. med hribi in večjimi centri. Omogočiti je treba zaposlovanje ženske delovne sile, vrnitev zdomcev in redno zaposlitev vseh sezoncev, omogočiti pa je treba tudi vračanje vseh izobražencev na matično področje. Le tako ne bomo več mogli govoriti o nerazvitem področju, o bolnem mestu v našem gospodarstvu. To pa sedaj prav gotovo postaja ne samo lokalni, ampak tudi širši družbeni problem saj se ne moremo slepiti več z obljubami, niti vleči prebivalstva za nos — češ, to bo drugo leto (tega drugega leta pa nikoli ne dočakaš). Znano nam mora biti, da bomo v veliki potrebi tudi morali pozabiti na posvojeno kapitalistično kategorijo dobička in ustanoviti to, kar prebivalstvo zahteva. To ne bodo zgrešene investicije, pač pa prekleto potrebne — in o tem se lahko vsakdo prepriča. Za razvoj tega področja pa so pripravljeni veliko prispevati tudi zdomci. In med pogoji za ustanovitev dislociranih obratov verjetno tudi ne bi mogli dolgo izbirati in jih odvrčati — elektrike je dovolj, prav tako vode, delovne sile, prostori bi se našli (v starih šolah ...), veselja do dela ne manjka nikomur — manjkajo le hitre povezave s centri. In kaj je moč ustanoviti na tem področju? Predvsem, kakor menijo domačini, vse vrste pletilskega dela, razne sestavljalnice finih predmetov (npr. raznih strojev) in pa obrat sadnih sokov, ki bi izkoristil propadajoče sadje in tako stimulatивно vpliva tudi na reorganizacijo sadjarstva in vinogradništva. Sicer pa, ne bomo mogli govoriti o možnostih za razvoj, če teh možnosti ne bomo upoštevali. Ali bolje, 30. letna praksa praznih obljub in čvekanja se mora prekiniti!

DO CEST Z ZNOJEM

Republiške in občinske ustanove so v zadnjem času pričele odvajati sredstva za asfaltiranje in modernizacijo cest skozi osrednje področje Slovenskih goric. Toda to še ni vse. Najvažnejši del bremena nosijo krajani sami. Tako imajo v vseh krajevnih skupnostih samoprispevek, kmetje so pristopili tudi k pogodbenim obveznim dodatkom, opravljajo prostovoljna dela, vsi ki imajo traktorje, pa so se zavezali, da bodo prostovoljno opravili določeno število traktorskih ur (npr. za dovoz gramoza ...)

IN ŠE ...

Še in še bi se dalo naštevati in opisovati marljivost prebujenega in trdoživega kmeta Slovenskih goric, vendar se moramo zavedati, da mi vsi, ki sodelujemo pri našem študijskem projektu odločamo o usodi razvoja te regije (na višjih nivojih) ne smemo pozabiti, da so ti ljudje in njihove zahteve na prioritetni listi. Mesta so močna, svojo industrijo in stranske dejavnosti so razvijale 30 let (verjetno tudi na škodo nerazvitih področij), sedaj pa je že skrajni čas, da pomagajo tudi drugim.

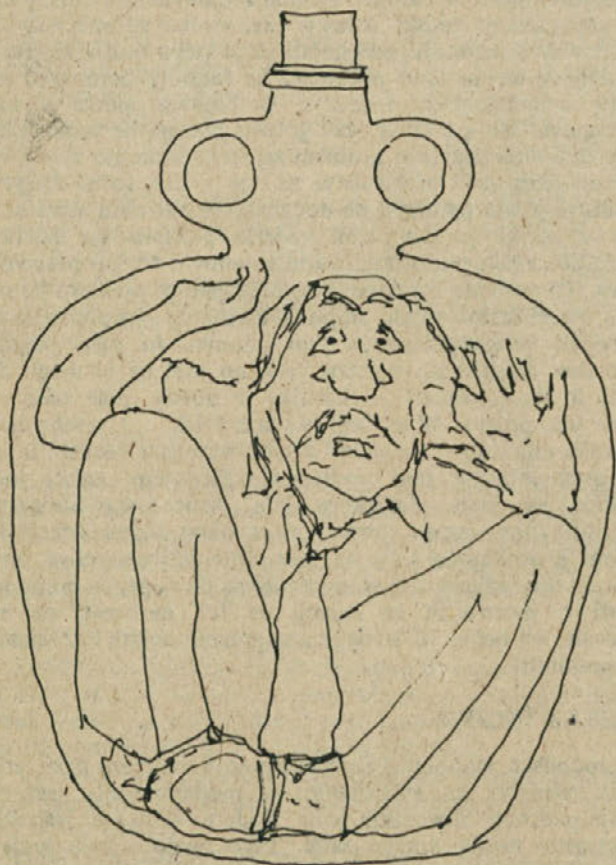
Dedna bolezen

Rahitis je ena izmed oblik težkih in neprijetnih bolezni, kot sinonim pa jo lahko brez dvoma uporabimo tudi za prikaz študentskega športa v Mariboru.

Pred petnajstimi leti je Maribor slavil pomembno zmago na znanstveno-raziskovalnem in vzgojnem področju. Pohvalil se je lahko z ustanovitvijo visokošolskih zavodov – putrebne in pomembne novitete, ki na našem področju ni le dvignila produktivnosti v proizvodnji, ampak tudi splošno izobrazbeno raven prebivalstva. To pa je za nerazvito področje severovzhodne Slovenije tudi nekaj! Z ustanavljanjem rednih študijskih procesov pa so pričeli v študij uvajati tudi redno telesno vzgojo (OTV). Ta pridobitev pa je bila v začetku in v vseh nadaljnjih 15. letih dostopna le študentom prvih letnikov. Zaviralec, kot vedno – pomanjkanje denarja.

OBVEZNO – POTREBNO

Na fakultetah ljubljanske univerze so spoznali potrebo po telesni vgoji višjih letnikov in jo na priporočilo IS SRS tudi pričeli uvajati v učne načrte 2. in 3. letnika. Odpora študentov ni bilo, pa ga niti ne pričakujemo, kajti študentje sami najbolje vedo, kaj potrebujejo. S tem dosežkom se pri nas lahko pohvalimo, primerjati pa se še vedno ne moremo z afirmacijo vseh športnih panog na univerzah zahoda in vzhoda, kjer je šport pomemben učni predmet. Zdrav znanstvenik lahko naredi namreč več (kvantitetno in kvaliteto), kakor znanstvenik, kateremu je edina oblika športa pešačenje do avtomobila, do pisarniškega stola in obednice, pa pot do postelje ... in če se ne slepimo, je to šport

večine, celo edini šport študentov višjih letnikov. Pisarniški stol bi lahko zamenjali le s klopjo v predavalnici.

Ob izgrajevanju vzgojno-izobraževalnih objektov (osnovne, srednje, višje in visoke šole) je poleg vedno tudi projekt telovadnice in le malokatera nova šola se zgradi brez nje. To pa velja pri nas le za osnovne šole! Kar se Janezek nauči, tega po tem pravilu, Janez nikakor ni potrebno znati! Sicer pa, koga zanima študentski šport in študentovo zdravo življenje, poleg peščice entuziastov?

NEPOPOLNI OBJEKTI

1960. leta je bilo predvideno, da se ne bo nobena visoka ali višja šola v Mariboru gradila brez ustrezne telovadnice. Ustrezna ali neustrezna, zgradila se ni nobena! Po 15. letih delovanja PA v starih prostorih, pa smo imeli možnost tudi za to, in v idejnem

konceptu projekta so načrtovalci zaobsegli vse svoje želje o idealni telovadnici. Pri podajanju svojega predloga projekta PA pred republiškimi organi, pa so odgovorni pozabili na projekt telovadnice, zaradi ...? Torej, zakaj se ne ve, saj niso te spremembe javili nikomur.

ZAKAJ TELOVADNICE

Idejni načrt telovadnice je predvideval veliko telovadno površino, dimenzij 27x44 metrov (tri igralne površine), tri manjše prostore, dimenzij 14x14 m in ustrezna zunanja igrišča. S tem bi se rešili problemi športnih površin za vse mariborske študente, za obvezno telesno vzgojo, študentski šport in rekreacijo, oddelku OTV na PA (za strokovni kader) in šolskemu centru za telesno vzgojo.

V treh velikih prostorih bi lahko po telovadno organizacijskem konceptu vadle obenem tri skupine študentov, medtem ko bi se četrta pripravljala (ogrevala) v treh manjših, stranskih prostorih (namenjenih za moderno gimnastiko in vaje na orodjih). Poleg tega pa bi se lahko prvič v zgodovini mariborskih visokošolskih zavodov posvetili trenerji tudi korektivno motenim študentom, pozabiti pa ne smemo niti športnih društev po šolah.

JE ŠPORTNA HALA RES POTREBNA

Dandanes se potika po telovadnicah širom Maribora 1400 mariborskih študentov prvih letnikov, ki „zganjajo“ OTV v neprimernih prostorih, ki so poleg te pomanjkljivosti še presneto dragi. V telovadne namene pa se uporablja tudi bazen (Pristan) – predvsem za neplavalce (najemnino za vse plača RIS). Tako je danes, leto 1980 pa bo prineslo katastrofo. Zadnji koncept telovadne hale, ki smo ga predstavili v prejšnjem odstavku, bi bil že leta 1980 v celoti (vsaj 15 ur dnevno) izkoriščen, če upoštevamo predviden vpis 6000 študentov. Ob sedanjih možnostih ne bo mogoče v tem letu zagotoviti obvezne telesne vzgoje niti prvim letnikom medtem ko moramo na neobvezne oblike športa kar lepo pozabiti.

ŠPORTNA DRUŠTVA

Na visokošolskih mariborskih zavodih bodo v tem letu ustanovili športna društva, ki naj bi omogočala zdravo rekreacijo in reden trening vsem zainteresiranim študentom. Na VEKŠ bo npr. to društvo imelo preko 200 članov, ki bodo sodelovali v ekipah za košarko, odbojko, namizni tenis, šah, v planinski sekciji, plavanje, rokomet in mali nogomet. Društva se bodo morala preživljati sama, kar je zelo žalostno, saj jim po vsem svetu pomagajo šole. Financirali se bodo s prireditvami (npr. plesi), članarino in možnimi dotacijami od TTKS. Posamezne ekipe, ki bodo združevale študente, asistente in profesorje, bodo poskušale nastopati tudi v conskem prvenstvu ... Vodili jih bodo strokovnjaki ali afirmirani športniki.

Težave so predvsem v preveliki želji za ustanovitev takšne oblike neobveznega športnega rekreiranja in v nezmožnostih za realizacijo, ki jih ta želja prinaša – denar, prostori, predvsem pa razumevanje!

KDO KOGA VLEČE ZA BRADO

Študente boli predvsem nerazumevanje pedagoških delavcev, oziroma tistih, ki pozabljajo, da so bili mladi, ali pa ne poznajo zdravega načina življenja. Boli nas ozko gledanje na našo in njihovo prihodnost, boli nas samovoljno delo predstavnikov (ki so predložili projekt na IS SRS) ... In zakaj – samo zaradi tega, ker dandanes ne vemo, ali imamo možnost da željene objekte dobimo in s tem dobimo možnost vsestranskega razvoja. IS SRS o tem ni mogel dati svojega mnenja če tega koncepta ni niti videl ... Najbolj pa verjetno vse to boli katedro za OTV na PA, ki niti svojega strokovnega kadra ne more vzgojiti tako, da bi lahko kvalitetno prenašal svoje znanje na mlajše rodove.

Mislím, da nova univerza ne bo brez takšnega objekta nudila zadovoljnega in vsestranskega razvoja mlademu strokovnjaku. Šport daje marsikaj mlademu človeku, predvsem pa kopico pozitivnih lastnosti.

Zaradi tega zahtevamo, da se še enkrat izdela idejni projekt za večnamensko univerzitetno telovadno halo in se predloži organom, ki imajo pravico odločati o realizaciji le-tega. Idejni koncept pa se mora izgrajevati v sodelovanju z vsemi – uporabniki in izvajalci, študenti in profesorji. Nikakor ne smemo dovoliti pasivizacije in prevlade bolnih klic, uničiti moramo gene, ki to grozno dedno bolezen žele zvleči v prihodnost.

marjan vešnar

Drobna polemika

ŠE O RAZSTAVNI DEJAVNOSTI NA VTŠ ALI ODGOVOR TOV. MARIU VETRIHU

Tovariš Mario Vetrih je v zadnji številki Katedre (27. 5. 1975) zapisal nekaj svojih misli o likovnih razstavah na MVZ. Posebej je poudaril pomen občasnega razstavišča VTŠ ter se dotaknil tudi mladinskega razstavišča AVLA (nadalje le AVLA). Zdi se mi, da je nesmiselno pogrevati stvari, ko pravi, da so se morali študentje „obrisati pod nosom“, ko so hoteli razstavljati v AVLI. Zakaj je do tega prišlo je že lepo in objektivno zapisal tov. Žitnik v enem svojih člankov prav tako v Katedri. Na to „brisanje“ odgovarja tudi član upravnega odbora AVLE prof. Marjan Remec: „V zvezi z likovno razstavo študentov, ki je bila predvidena v AVLI ob letošnjih aprilskih študentskih prireditvah, bi hoteli pojasniti na tem mestu nekaj stvari. Sprejeli smo kritiko izpod peresa Mitje Žitnika. AVLA je že pred tem sprejemala študente – likovnike pod svojo streho (Rotman, Popovič) in jih bo tudi v bodoče, če bo seveda želeli. Tu ne vidimo nobenih problemov. Aprilska razstava študentov pa ni bila realizirana iz naslednjih vzrokov: razstavo so študentje jeseni 1974 ustno prijavili članu odbora AVLE tov. Klemenčiču, ta pa jo je posredoval naprej mentorju prof. Remcu, ki vodi evidenco razstav. Razstavo smo alternativno sprejeli v program, čeprav smo že takrat imeli vse roke do konca sezone zasedene. Kasneje smo od študentov pričakovali tudi pismeno prijavo za razstavljanje, kot to predvideva galerijski pravilnik. Takšne prijave pa žal nismo prejeli, zato sem razstavo črtal iz seznama, misleč, da študentje nanjo ne računajo več. Januarja 1975 je vložila pismeno prijavo modna modelarska šola iz Maribora in tako je nanese, da smo njihovo razstavo uvrstili namesto študentske. Počutimo se delno krive, ker smo bili, z menoj vred, toliko pozabljivi, da študentov nismo prej povprašali, kako je z njihovo razstavo. V vsakem slučaju je delež krivde obojestranski in mislimo, da bodo to študentje tudi fair priznali.“

V tem primeru – še enkrat – ni šlo za nobeno namerno politiko osebnega interesa, saj to preprečuje upravni odbor Avle in tudi sam pravilnik razstavišča.

V AVLI se je v štirih letih obstoja zvrstilo več kakor štirideset razstav. Z njimi so se širšemu občinstvu predstavili še mladi – nepoznani, pa tudi že afirmirani umetniki. Mislim, da bi se sedaj, po štirih zelo plodnih letih, že lahko prenehalo govoriti O POMENU AVLE. AVLA NI INTERNO RAZSTAVIŠČE, v katerem si posamezniki izživljajo svoj notranji jaz. AVLA je eno izmed razstavišč, ki bi (kot je bilo rečeno tudi na 10. kontresu ZKJ) VZGAJALA našega človeka. Vzgajala, usmerjala – skratka pozitivno vplivala. Trenutno je v Mariboru in v Sloveniji le eno takšno razstavišče. Nastanek vsakega novega, bi moral pomeniti še en plus v našem samoupravnem socialističnem razvoju. Tako bi tudi stalno razstavišče na VTŠ lahko postalo eno izmed pomembnih – če že hočemo – študentskih razstavišč. (Zakaj je treba tako strogo paziti na naziv: mladinsko razstavišče AVLA, ali študentsko razstavišče VTŠ? Mladinsko razstavišče pomeni le to, da mladina resnično vodi razstavišče ...) Toda pri tem se postavi vprašanje tehnične izvedbe in seveda materialno vprašanje. Vprašanje DENARJA, seveda. Pri mladih vlada denar le do neke mere. In sicer do tiste, ko prideš n. pr. v trgovino in naročiš toliko in toliko materiala za razstavišče – pa ga moraš PLAČATI. Mladina je poceni, ker dela zastonj. Toda določeni stroški kljub vsemu nastajajo. AVLA pa s strani mariborske kulturne skupnosti (čeprav je to najcenejše razstavišče) ne dobiva NIKAKRŠNIH denarnih sredstev, ki bi jih MORALA dobivati.

AVLA je problem, ki se rešuje sam. Sami vrtamo pokroviteljstva, prispevke ... Kam to vodi?

Nisem za umetne tvorbe, nisem za administrativna razstavišča! AVLA je zrasla na iniciativo mladih!

Mislim, da AVLA LAHKO pokriva tudi trenutne potrebe mariborskih študentov. AVLA vodi programsko politiko in že letos se je zgodilo, da marsikateri prosilec ni mogel zaradi zasedenosti ali kvalitete likovnih del razstavljati v AVLI.

AVLA si ne lasti nikakršnih pravic nad ustvarjanjem mladih – želeli bi, da bi vsaka šola imela svoje razstavišče – ime ni pomembno – toda res razstavišče, ne pa neko umetno tvorbo, privesek ..., ki je potreben za teoretični razvoj naše družbe.

Na koncu ugotavljam, da ni breba biti posebno pronicljiv, da ugotoviš, kako se v glavi Maria Vetriha skriva bolj ali manj prikrita in naivna diskvalifikacija, če ne celo misel o likvidaciji AVLE v

bližnji prihodnosti. Citiram njegovo misel dobesedno: „Prepričan sem, da moja ideja o razvoju obstoječega razstavišča na VTŠ v splošno razstavišče študentov ni slaba, saj se v takem razstavišču ne bi mogla uveljaviti neljuba politika osebnega interesa – študenti ne bi več ostali na „cedilu“ in še več – lahko bi vodili svojo, zdravo razstavno politiko. Omeniti še moram, da bi strokovna pomoč Umetnostne galerije tudi v primeru realizacije MOJE IDEJE ostala. (podčrtal A. F.) Pa še nekaj: naziv „študentsko razstavišče“ ne bi pomenil, da bi drugi mladini bila vrata zaprta!“

V tem grmu tiči zajec. Kaj naj ti rečemo, Mario? Bodi zdrav in se zavedaj, da so časi administrativnega ustanavljanja in ukinjanja razstavišč (ustanov) za vedno za nami. In drugo: kot naš nekdanji dijak, bi pravzaprav moral vedeti, da lahko AVLO „ukine“ SAMO GENERACIJA, KI JO JE SPONTANO DVIGNILA IN JO ŠE VEDNO NOSI NA SVOJIH RAMENIH. Priznanja naših obiskovalcev, občanov Maribora v knjigi vtisov, so nam dovolj jasen dokaz, da je naše delo pravilno zastavljeno: MLADI ZA MLADE – MLADI ZA VSE DELOVNE LJUDI (torej tudi za študente).

ANDREJ FIŠTRAVEC
za upravni odbor AVLE

PRIPIS:

1. Menim, da je bila kritika kolega Žitnika kar ostra in lepo je, da smo le dobili pojasnilo iz Avle, čeprav šele po mojih „dodatkih“.

2. Niti kritika tovariša Žitnika, niti moj prispevek ne priporočata – tudi ne prikrito – ukinitve razstavne dejavnosti v I. gimnaziji Maribora pod geslom „Mladi za mlade“. Kdor čuti take tendence mora imeti pač nenavadno razvito domišljijo, ali pa posebne razloge za tako interpretacijo.

3. Ker se je pisec zgornjega pisma spotaknil tudi ob „mojo idejo“ o študentskem razstavišču, bi želel dodati, da je ideja le v toliko moja, kolikor razmišljam o eni od množnih rešitev za razširitev razstavnih možnosti študentske mladine, ki je je vse več. O problemu pa ne razmišljam samo jaz. Idealno bi seveda bilo, če bi lahko vsak visokošolski zavod imel primerne pogoje za občasne razstave lastnih študentov v lastni zgradbi. Taka rešitev se najbolje prilega programu študentske aktivnosti v prostem času, oziroma amaterizmu,

Ob likovni razstavi Silvija Popoviča

V mesecu aprilu se je v razstavišču visoke tehniške šole predstavil mladi mariborski slikar Silvija Popovič. Na svoji že enajsti razstavi v petletni karierni dobi je razstavil sedemnajst del: platen z mešano tehniko, pastelov in risb.

Popovičeva platna nam predstavljajo dve njegovi različni ustvarjalni dobi, katerih razmak je sicer le leto dni. Vendar pa to pri mladem umetniku, ki kontinuirano ustvarja in išče boljše in boljše načine za izražanja svoje miselnosti, nov izpovedni način, ki se je razvil v relativno kratkem času, ni nič posebnega. Njegova starejša dela, to so dela, ki so nastala v letu 1974 so hladna, skoraj brezbarvna, razkrivajo nam sivino vsakdanjosti, brezbarvnost, brezizraznost in dolgočasnost urbanih sredin, v katerih živimo. Toda v tem, na videz mrtvem okolju, se življenje nemoteno odvija, svet je v gibanju, kar nam ponazorjujejo tudi Popovičeva platna. Tako zasledimo gibanje na razstavljenih delih, vendar nekaterih tipičnih Popovičevih stvaritev ni bilo na tej razstavi. V njih bi lahko opazili razčlenbo gibanja na njegove trenutne situacije, lahko tudi rečemo filmsko upodobitev trenutkov življenja. Tako pridemo tudi do spoznanja, da so dela iz te razvojne faze sestavljena pravzaprav iz dveh, treh, štirih in tudi več manjših podob, ki sestavljajo celoto, saj so povezane z nitjo gibanja. To je tudi način, s pomočjo katerega sicer statična slika dobi svojo notranjo dinamiko. Kljub temu, da Popovič uporablja v teh delih tudi barvo, ki pa je nevsiljiva, prevladujejo na slikah beli ter črni toni oziroma njihova zmes – sivina večje ali manjše intenzivnosti. Vendar je to le občutek, ki ga dobimo, če se spomnimo na razstavljena dela kot celoto in ne posameznih slik. Pa še nekaj, kar nas bode v oči pri teh delih. Ploskve in prostori ter črte so na njih upodobljeni z matematično natančnostjo, ki si ne dovoli

nenpredvidenih odstopanj. Vendar pa postane tudi Popoviču nenaravna natančnost nevzdržna, tako se neovirano razlije po sliki gmota, ki je protest proti strogi utešjenosti v ravne ali krive linije.

Čas je prinesel v dela Silvija Popoviča barvitost, tisto živahno barvitost, ki jo dajo žive barve, čas je prinesel tudi nove občutke, svetlejša pogleda na svet, ki nas obdaja. Prostor postaja vizuelno globlji in večpomenski. Trapezoidne oblike, ki se oddaljujejo v globino, omejuje drug, večji prostor, ki jih ne pusti v neskončnost, le v meje kamor sega pogled. Omenjena celica skuša omejiti poplavo barvnih ploskev, lahko nam ponazarja kako relativna sta makro in mikrokozmos. Kajti makrokozmos enega sveta je lahko ob enem mikrokozmos v drugem, še večjem svetu. Toda kljub temu imata oba svetova svojo globino, neskončno razsežnost. V okvirju slike zajame slikar del makrokozmosa in v njem se nahaja po sorazmerju sicer nič manjši, a po dimenzijah kljub temu manjši svet – svet, ki nas obdaja in ga lahko zaznavamo, vidimo, za razliko od tistega, za katerega sicer vemo da se nahaja, a živi le v naši domišljiji. Hkrati pa se slikarjev pogled upre tudi proti zvezdnim meglicam, pogled, ki ni ne vprašujoč in ne nezainteresiran, enostavno se zave širine kozmosa, vendar pa ne sili vanj.

Pasteli, ki so Popovičeva le trenutna a nova preokupacija, so nasprotje matematično natančnih slik, a ob enem tudi predhodnica barvitosti v naslednjih platnih – nastalih letos. Pastel, kot tehnika izražanja, je povsem drugačen od mešane tehnike na platnu in ne trpi stroge natančnosti. Sicer dovoljuje ostrino slike, vendar mu je ljubši kredni prehod barv, ki že s podlago samo daje celotnemu delu specifično mehko. Pastele lahko doživljamo kot tihožitja, kajti barve na njih slikar jemlje iz svojega življenjskega prostora.

Tako kot v pastelu, tudi v risbi Popovič odkriva nove vznemirljive možnosti. V risbah, narejenih s kredo, je moč čutiti močno notranjo dinamiko.

Popovič je s to razstavo pred nas postavil zopet nova dela, ki pričajo o njegovi veliki, neizčrpni fantaziji in sposobnosti ustvarjanja. Na podlagi tega lahko v prihodnosti pričakujemo od slikarja še mnogo novega.

Mario Vetrh

Delo dramske sekcije KUD Študent

O KUD, točneje o njeni dramski sekciji, vemo, da je po začetnih uspehih leta 1964 ta dejavnost do lanskega leta povsem zamrla. Takrat jo je vodil mentor, dramski igralec mariborskega gledališča, Marjan Bačko. No, lansko leto pa smo se pod vodstvom Volodje Peera predstavili mariborskemu občinstvu s Peršakovo Vojno, letos pa z Albejevimi Peskovnikom. Scensko, glasbeno in režijsko vodstvo je bilo pod vodstvom stalnega režiserja v mariborskem gledališču, Voje Soldatoviča.

Na kratko sem opisal rezultate našega dela, dovolite mi pa, da osvetlim drugo plat medalje. Zakaj pravzaprav gre?

Menim, da bi morali biti študentje-igralci skupaj z mentorjem gonilna sila, avantgarda gledališkega ustvarjanja, ne ravno po moči igralskega kadra, ker tega ne moremo imeti zaradi kratkotrajnega študija v Mariboru, ampak po podajanju aktualnih problemov, ki tarejo našo družbo, seveda prevedeni v tekočo besedo na oderske deske. Poleg idejne usmerjenosti, ki jo naša sekcija šele išče in se poskuša prilagoditi aktualiziranju problemov naše sredine, bom pa v naslednjih vrsticah prikazal še druge težave, ki nas hočeš nočeš ovirajo pri našem, kreativnem delu.

Najprej je problem prostora, kjer bi vadili. Ker pri domski skupnosti nismo prišli do dveh prostih uric, smo se vdinjali na PA in prosili za njihov prostor, ki ga vsi poznamo pod nazivom Podzemlje. Prostor smo dobili, vendar je vprašanje, kako dolgo nas bodo še tako razumevajoče sprejemali? Zaenkrat se jim prav lepo zahvaljujemo za razumevanje in pomoč.

Drugo, kar nas tare, je to, da nimamo nobenih tehničnih rekvizitov. Za začetek bi nujno potrebovali vsaj dva reflektorja, da ne bi morali zanje vedno prosjati v teatru. Torej, kot vidimo, nas zopet študente preganja sveta vladar.

Potem pa je končno tudi problem študentov-igralcev, ki bi hoteli igrati in se posvečati gledališki besedi. Deklet je dovolj, problem pa je s fanti. Kljub avdicijam, reklamam, vabilom po plakatih, jih ne moremo pritegniti v svoje vrste. Ne vem, kje je ovira. Končno pa, če pogledamo dejavnost naše sekcije do sedaj, lahko vidimo, da se je umetniški vodja vsako sezono menjal. Zakaj? Študentje potrebujemo mentorja, ki se bo posvečal našim problemom, jih poskušal reševati in hkrati s tem dvigal nivo kvalitete gledaliških iger. Letos, je kot vemo, vodja naše sekcije Voja Soldatovič, režiser, ki poleg rednega dela v SNG Maribor dela tudi širom Slovenije. Dejstvo je, da so zaradi časovne stiske, zaradi odstopnosti Voje, saj režira kot gost v Celju, Novem Sadu, pa zopet v Sarajevu in še kje, naše vaje reducirane na minimum. Ko se vrne, pa mora že na srečanje gledaliških skupin v Novo Gorico in Kranj. Torej je velik problem tudi nekontinuirano delo.

Kljub vsej resnosti, zrelih delovnih navad in umetniških sposobnosti Soldatoviča, moram reči, da delo dramske sekcije trpi zaradi dveh stvari. Zaradi česte odsotnosti Voje in, če sem dovolj samokritičen, zaradi neresnosti nekaterih študentov, ki so pristopili v naše vrste in pozneje nenadoma brez vsakršne razlage odstopili. Povsem razumem prvi problem, saj je Voja trenutno eden najbolj zaposlenih režiserjev v Sloveniji, nikakor pa ne morem in nočem razumeti zvezdniške poteze nekaterih svojih sovrstnikov. To je nedopustno. Zaradi tega potem nastopajo problemi take vrste.

Torej delo in težave, ki nas tarejo, sem nakazal, in kljub preje omenjenim težavam upam, da bomo od sedaj naprej delali pod vodstvom režiserja Voje Soldatoviča zagrizeno in resno ter da bomo ustvarili team, ki bo postal gonilna sila našega kulturnoumetniškega poslanstva.

Prikazal sem razmere, ki niso najbolj rožnate, kljub temu pa bi želel, da bi moje podajanje izžvenelo kot poziv, da se vas čimveč vključite v našo, študentsko sekcijo!

PETER PIRKER

Razstava fotografij na VTŠ

Druga letošnja razstava v razstavišču VTŠ, ki so jo lahko ogledate ta teden, predstavlja fotografije treh mariborskih študentov: Jožeta Baliča in Ferda Rakuša z VTŠ ter Dušana Ivanišina z VEKŠ.

Za nami je že čas, ko so mnogi likovni teoretiki dvomili v umetniške možnosti fotografije ter trdili, da je fotografija le natančen odraz narave, ki ga dosežemo s pomočjo tehničnih sredstev. Danes se zavedamo, da je fotografija, čeprav navidez nastane slučajno, ali pa ne, podrejena osebnosti fotografa. Le-ta si po lastni želji izbira motive, objekte, trenutke življenja in zorni kot, iz katerega jih zabeleži in da s tem fotografiji določeno „umetniško“ vrednost. Govorim o tako imenovani „umetniški“ fotografiji, za katero bi lahko rekli, da je samostojna likovna zvrst, pa čeprav jo nekateri likovni kritiki še vedno ne obravnavajo kot tako.

S fotografijo so se sprva ukvarjali v glavnem likovni umetniki, služila jim je kot pripomoček, tako v prvih fotografskih stvaritvah težko naletimo na sledi umetniških elementov. Njena prva uveljavitev se je kazala v portretu, nakar se je razvijala vzporedno z likovno umetnostjo, tako so se odražale v njej smeri kot je ekspresionizem, nadrealizem, abstrakcija, ... Prve fotografije so prikazovale idealizirano podobo življenja. Paul Strand (l. 1915–1916) prekinja s tradicionalnostjo ter postavlja pred gledalca svet kakršen v resnici je, prikazuje ga objektivno. Že leta 1917 naletimo na prve abstraktne fotografije.

Moderno fotografijo, oziroma fotografijo naše dobe, lahko razdelimo v dokumentarno in reportažno fotografijo ter tisto, ki se približuje sodobni plastični umetnosti.

Na omenjeni razstavi je predstavljenih 22 fotografij. Jože Balič se s svojimi deli predstavlja prvič, Ferdo Rakuša in Dušan Ivanišin pa sta občinstvu že znana. Za vse tri razstavljalce lahko ugotovimo, da je njihov interesni objekt človek, človek kot del narave, kot posameznik (portreti), človek in realnost. Čeprav dela trojice ostajajo pri začetkih razvojne poti fotografije – portretu, lahko opazimo, da to mejo tudi prestopajo, saj so jim na voljo nove možnosti, ki jih dajo tehnične izpopolnitve.

-mm-

Nedavno je bila v Čobalovi „Mali galeriji odprta manjša retrospektivna razstava pokojnega akademskega slikarja in likovnega pedagoga Maksa Kavčiča. Ob šestinšestdeseti obletnici njegovega rojstva smo lahko videli še nekaj zelo zanimivih del tega kvalitetnega ustvarjalca, ki je s svojim delom – bogato likovno zapuščino dokazal, da sodi v vrh slovenske likovne ustvarjalnosti.

V prikazu je bilo zajetih nekaj del iz slikarskih kolonij, kamor je umetnik zelo pogosto zahajal, kakor dela, ki drugje še niso bila razstavljena. Na dvajsetih slikah iz obdobja 1944–1971 je mogoče razbrati umetniški eksponent in senzibiliteto ustvarjalca ter si predstavljati razvoj njegovega likovnega snovanja. Posebne omembe vredno je vzgojno delo Kavčiča, saj je mnoga leta, kot profesor na Pedagoški akademiji v Mariboru, prizadevno in uspešno usmerjal likovni pedagoški kader.

Silvije P.

ŠTUDENTSKI DOMOVI
MARIBOR
Tyrševa 23

Sprejem v dom

objavljajo razpis za sprejem 404 študentov in 260 študentk v domove Tyrševa 23 in 30 ter Ob parku 7 v študijskem letu 1975/76.

I. RAZPISNI POGOJI

V študentske domove so lahko sprejeti redni študenti MVZ. Komisija za sprejem bo upoštevala premoženjsko stanje prosilca, učni uspeh in oddaljenost od Maribora. Pri starih prosilcih bo komisija upoštevala tudi obnašanje v domovih v preteklem študijskem letu.

Prednost pri sprejemu bodo imeli kandidati, ki so doma iz tistih območij SR Slovenije, od koder je podpovprečno število študentov. Zdravstveno stanje prosilcev mora biti tako, da ne bo ogrozilo drugih stanovalcev. Študentje iz drugih republik bodo sprejeti v domove, če v republiki, iz katere prihajajo, ni študijskih smeri, ki so v Mariboru.

Zakonskih parov z otroki komisija ne bo sprejemala.

II. PRIJAVA ZA SPREJEM

Vsi prosilci morajo vložiti prošnjo na predpisanem obrazcu, prošnji pa je potrebno priložiti:

1. potrdilo o premoženjskem stanju, iz katerega mora biti razvidna tudi družinska skupnost in kdo člane družine preživlja (skupščina občine);

2. overovljen prepis spričevala o zrelostnem izpitu oz. sporočilo o opravljenih izpitih;

3. frankirano ovojnico z natančnim naslovom – za odgovor;

4. novi prosilci: 2 fotografiji, velikosti 4x6.

Prošnjo je potrebno vložiti v upravi študentskih domov Maribor, Tyrševa 23, kjer so na razpolago tudi obrazci.

III. ROK ZA PRIJAVO

Za stare in nove prosilce velja rok prijave do vključno 15. julija 1975.

Kandidate bo o izidu razpisa obvestila uprava ŠD.

Nepopolnih prošenj ali prošenj brez prilog komisija ne bo obravnavala. Prilog ne bomo vračali.

Kandidate obveščamo, naj pošljejo prošnje v razpisanem roku, ker bomo oddali vsa ležišča že meseca julija.

ŠTUDENTSKI DOMOVI,
Maribor

Konferenčna veselica

V četrtek, 29. 5. popoldne, je bila v dependansi študentskih domov redna letna konferenca visokošolske organizacije ZSMS. Na njej so razrešili nekatere člane predsedstva VK ZSMS na MVZ in kooptirali nove, od katerih pričakujemo, da bodo zavzeto zastopali interese študentov, ki so jih delegirali. Konferenca je tudi razrešila dosedanjega glavnega urednika Katedre, Draga Piška in imenovala na njegovo mesto vršilca dolžnosti glavnega urednika, Marjana Vešnarja, študenta tretjega letnika VEKŠ.

Pričakovali smo, da bodo navzoči delegati razpravljali o problematiki na svojih zavodih, ali pa vsaj izrekli kritično pripombo na delo VK ZSMS, pa nič. Delegati so se očitno dolgočasili, vneto molčali in na poziv delovnega predsedstva samodejno dvigovali roke ter tako potrjevali poročila posameznih članov predsedstva VK ZSMS in predstavnikov specializiranih organizacij. Diskusije ni bilo nobene, kljub temu, da so bila nekatera poročila dokaj za lase privlečena, ali pa vsaj precej napihnjena.

Skratka farsa, ne pa redna letna problemska konferenca. Zdelo se je, kot da delegati komaj čakajo na začetek veselice, ki jo je isti večer organiziral Kud Študent in Študentski domovi in katera, moram reči, je dosti bolj uspela, kot pa zasedanje predstavniškega telesa mariborskih študentov.

Mik R.

RAZPIS

Visokošolska organizacija ZSMS na MVZ s svojimi organi vas vabita k sodelovanju v uredniškem odboru Katedre. Katedra potrebuje urednike rubrik ter člane uredniškega odbora za delo pri urejanju rubrik:

- ŠTUDENTJE IN VISOKO ŠOLSTVO,
- POLITIKA IN GOSPODARSTVO,
- KULTURA,
- PERISKOP,
- ITD.

Vabimo tudi kandidate za:

- LIKOVNOST in
- LEKTORJA

Prijavijo se naj predvsem študentje MVZ. Pomembno je, da kandidat pozna problematiko svoje rubrike, pa tudi širšo družbeno-politično in študentsko problematiko.

Če se čutite sposobne in želite soustvarjati pri Katedri, oddajte prijavo do 1. oktobra 1975 na naslov: Predsedstvo VK ZSMS MVZ, Tyrševa 23, 62000 Maribor.

Pohitite! Prazna mesta čakajo na vas.

S to številko se je z uredniškega mesta glavnega urednika poslovil Drago pišek, študent II. stopnje VEKŠ.

Spočetka je bil aktiven kot član uredniškega odbora Katedre, kjer ga je „odkril“ IO SŠ MVZ in je tam prevzel delo sekretarja. S tega mesta ga je ugrabila Katedra in ga postavila za glavnega urednika.

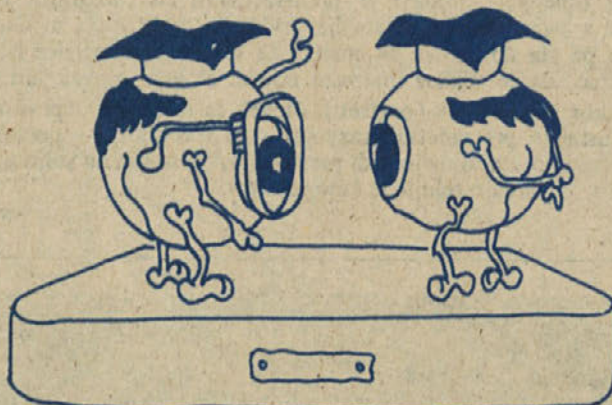
Dragovo delo na Katedri je zapustilo sledove tako v vsebinskem kot likovnem izgledu lista, gre pa mu tudi velika zasluga za to, da je z najrazličnejšimi strateškimi potezami in fintami zagotovil finančna sredstva za nemoteno izhajanje našega lista.

Njegov odhod je povzročil vrzel, ki je ne bo tako zlahka zapolniti, saj si je Drago, ne samo kot urednik in prijeten sobesednik, pač pa tudi kot prijatelj pridobil veliko somišljenikov v uredniškem odboru in študentski organizaciji sploh.

Nadejamo se in prepričani smo, da Drago ne bo pozabil Katedre in da bo še vnaprej ostal naš sodelavec in kreator študentskega lista.

Prijatelji in sodelavci Katedre

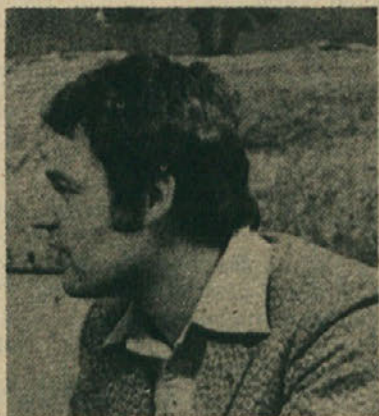
Bralce opozarjamo, da nobena izmed ponovoletnih številK Katedre ni spadala v okvir 16-letnika, kot je bilo napačno označeno, pač pa smo še vedno v 15 letu izhajanja. Tiskarniški skrat se pač rad heca.

Skoraj vsak dan lahko beremo ali poslušamo o dnevu samoupravljanja v osnovnih šolah, ko učenci zamenjajo predavatelje in opravljajo njihova dela. Rezultati so menda zelo, zelo vzpodbudni. Morda lahko upamo, da bodo čez čas uvedli dan samoupravljanja tudi na višjih in visokih šolah, če ne prej vsaj tedaj, ko bodo sedanji učenci – samoupravljalci postali študentje ...

Iščemo predsednika VK ZSMS na MVZ. Poštenega najditelja prosimo, da ga prinese vsaj toliko, da nam podpiše akt o ureditvi izdajateljskih razmerij in statut KATEDRE, potem pa ga lahko proti nagradi zopet odnese.

WANTED

1,300 ND

DEAD OR LIVE !!!

